

Kodu

Kannid

M. Tipp.

458

Kodu Kammid.

Kimbuks köitnud ja sugurahwale soowinud

A. Lipp.

Jurjewis.

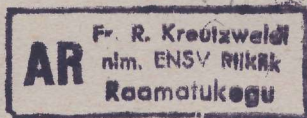
Trükitud H. Laakmann'i kulu ja kirjadega.

1897.

894.545-3-1

Ar 897

Lipp

93 520

Дозволено Ценаурою. — Юрьевъ, 6 Октября 1897 года.

Uma acmsale abikansale

Soowituseks.

Sillekeji leidsin
Kodukaldala,
Kimbuks neid ma köitsin
Luule lõngaga.

Kimbu kannikeji,
Kodu, sullegi
Annab arglik käst
Täna tagasi;

See ju alt'ril olgu
Tänu täheke
Kõige eest, mis wõlgu
Olen sinule.

Näikse roosi nägu
Siin ehk närtsinud,
Pole roosi sugu
Kõik, mis kogutud —

Nad on siiski kasud
Kodukaldalta,
Kuis siin wõtsid wõsjud
Tormis tõuseda!

I. Isamaa pinnal.

Pluue piiril' hüüa ja:
„Ihus oled isamaa!”

1. Millest ma saulan.

Isamaa ilu,
Arm ja ta walu,
Kõla sest, kannel,
Õndsamal õnnel!

Kaduwa ootus,
Kartus ja lootus
Mõlgu mu meeles,
Helise hääles!

Hääl, sellest hüüa,
Pakkuda püüa —
Kurtuwal' koitu,
Wõitlejal wõitu!

Kõla, kuis koidab
Walgus, ja wõidab,
Walugi waral
Hiilgawal säral.

2. Isamaa laul.

Oh ilus isamaa,
Kus kumab kullala
Mül õnne ilm:
Sind Isjand warjaku,
Su üle walwaku
Ta armu film!

Su aasal haljas roos,
Su wainul wilja woos,
See wõjugu;

Su wäljad wälised,
Su põllud põlised —
Kõik kosugu!

Mis meie filma wees
Ja palehigi sees
Siin külwame:
Lai' wiljaks walwida
Ja teraks tõuseb,
Sa taewane!

Meil, Issand, heldusest
Ka waimu wiljusest
Tee tugewaks:
Et arm ja ustawus
Ning lahtus, tajandus
Saaks wägewaks.

Ei warju walele
Bea saame ialge
Me rahwa raal,
Waid tõde tõusegu
Ja kangeks kaswagu —
Ta terwel maal!

Dh kaswa, kosu nit,
Mu kodu, ole prii
Su rahwaga!
Priiks ja ka ikka jää,
See olgu ülem hää,
Mis nõuad ja!

Mis wahwad wanemad
Nii kangest kaitsetad
Weel wereni:
See olgu hinge hää
Ja püham elu püüd
Ka lastelgi!

Siis wennad, wabadust
Kui püha pärandust
Nüüd warjakem:
Et ta meil' ikka jääks
Ja kindlamaks weel jaaks,
Seks wõidelgem!

Jah, Gesti, ole prii,
Sind saame surmani
Me kaitsema:
Et sinu mullasse
Wõiks wiia wiimate
Meid auuga!

Seks, Issand, ise eel
Käi meie rahwa teel,
Kui kaitseja:
Tall' ole tugewus
Ja wall ja wägetus
Sa üksina!

Siis sinu kilbi all
Me kodul kallimal
Dn õnne kait:
Ehk kaub päewake,
Ta tõuseb uueste
Kui armu läik!

3. Ärka, Gesti, ärka sa.

Witfil: Gaudeamus igitur.

Ärka, Gesti, ärka sa,
Ärka une waewast:
Saagu ots nüüd orjapäole,
Tõuse üles mehe tööle,
Päike paistab taewast!

Ära enam ihka ja
Sonne wöerast öuest,
Wabal mehel olgu hinnas,
Mis on kosund kodu pinnas —
Paisund ema pöuest.

Mis meil' wagad wanemad
Annud päranduseks,
Mis neil wabaduse walliks,
Olgu see ka lastel kalliks
Waimu waranduseks.

Palehigi palawat
Sest siis ohwerdada
Wötkem, et meil' töuseks walgus,
Seletaks lord töe selgus
Gesti rahwa rada.

Selleks, Gesti, ärka ja,
Mehe tööle tötta,
Wend nüüd astku wenna najal
Ühes rinnas Gesti rajal
Wale wasta sötta!

Wenna arm ja ühendus
Olgu kuldne side,
Mis nüüd seub südameda,
Annab järal sädemida
Säält, kus taewa töde.

Tulgu siis ka tuisulast
Wälja waenu wäed:
Gesti mees nad wöidab ära,
Priiuspäikse kuldne sära
Kangeks teind ta käed!

4. Eesti maa.

Kõstke, laulud, Eesti keeles,
Kõstke kandle kõlinad,
Eesti keeles, Eesti meeles
Ülendage isamaad!
Ühes meeles, ühes keeles
Vanemuise võimula
Kõstke, laulud, Eesti keeles,
Kõstke, kandle kõlinad!

Eesti ader harib maada
Haruldase hoolega,
Et võib külwist kasu saada,
Walmist wilja lõigata.
Nii me maad võib nimetada
Üksi Eesti nimega,
Laulgem temast Eesti keeles,
Kõstku kandle kõlinad!

Eesti waim on wasta pannud
Katku, nälja aegadel';
Eesti mehed mõeka kannud
Walusamat waenlastel',
Waprus on meil' uuest annud,
Mis me oma algusel:
Seda laulgem Eesti keeles,
Kõstku kandle kõlinad!

Peipsi järwest Pärnu randa,
Koiwast Soome laheni
Ditseb haljas Eesti pinda,
Ei siit lahku ilmaški,
Pakutaks ka palju hinda,
Kullakirstud kuhjani!
Laulgem seda Eesti keeles,
Kõstke kandle kõlinad

Soome keele järele.

5. Palwe isamaale.

Isamaa,
Ühenda
Oma poegi pea ja!
Muidu masti murrab maru,
Tamme tüwelts wiimse haru
Kuldje lehekrooniga —
Lõhub, lõhub armuta.

Lahkeste
Pakkuge
Wenakätt nüüd wennale,
Seiskem raudsel meherinnal,
Kaitstem priiust Gesti pinnal,
Et meil' uue walguse
Süütaks kumaw koiduke.

Deksed,
Hörnaksed,
Gesti aasa õieksed,
Teil on armu, mis ei wäsi,
Kõitke seega meeste käsi,
Et, kui tuuled tormised,
Kindlad armu sidemed.

Elu waim,
Taewa taim,
Tule hinge püham aim,
Kõigil' järal jätendama,
Poegi, tütreid äratama,
Küll siis katkeb wiha wõim,
Katkeb wale luule lõim.

Isamaal
Arkawal
Näeme uue õnne raal,

Kuidas tõuseb tõe päike,
Leegib vabaduse läige,
Mis ei kustu karedal
Talwe tuisul, külmemal.

6. Eesti.

Eesti maa, kus emarinnal
Olen üksford hinganud,
Kus mind kaunil kodupinnal
Armu kaisus kiigutud:

Püha maa, sull' pühendada
Tahan ihu, hingegi,
Sinu kasuks kaunatada
Wiimse weretilgani.

Eesti rahwas, sada fidet
Sinuga mind seuwad,
Tuhat pühamada pidet,
Mis on kaljust kangemad:
Kerkigu ka mure wesi
Üles pilwe piirile,
Mistku wasta waenu käsi —
Ei see kõis ei katkene!

Eesti keel, ja kingid sõnu
Hinge sala soowidel',
Kingid kallist taewa mõnu
Murel murtud südamel':
Kui weel nimelt, kuldakannel,
Sinu keeli kõliseb,
Süda hõiskab õndsäl õnnel,
Bisar palgel weerineb.

Eesti meel, ja mehe rammu
Jsaamale ohwerdad,

Tõde teeles juhivad sammud,
Sõgijele eeskijad,
Wahwaks teed ja Gesti mehe,
Ausuaks, tubliks, tugewaks,
Oled Gesti naese ehe,
Teed ta kauniks, kauniaks.

Gesti maa ja Gesti rahwas,
Gesti keel ja Gesti meel,
Ole ikka wõitma wahwas,
Kuna tõde kilbiks eel:
Olgu ta kui sammas rauast,
Kuhu ennast toetad,
Küll siis mustast mure hauast,
Mäed weel päikest tõusewat!

7. Meie maa.

Oh maa, mu wanemate maa,
Maa pinnal pühamal,
Si üle ilma ilusa
Mul kuzki armsam asuda,
Kui sinu põhja taewa all,
Mu kallil kodumaal.

Me maa on waene wiisiste,
Kui kulda otsid sa,
Ta wõeraks jääb ka wõerale,
Kuid meil on ta nii omane
Siin oma niidu, nurmega:
Meil kullast kallim ta!

Mul pole ilmas armsamat,
Kui orus ojake,
Kui kodu metsad kohawad,
Ja suwe ööd, mis heledad:

See paneb armu lõffele
Mu terve südamel.

Siin adra, mõega, mõttega
Me isad maelnud,
Kui oli päike pilwisja,
Oht leekis ilu leegila:
Tuul, mis me rahwast rõhunud,
Reist üle puhunud.

Kes võib neid suuri wõitlusti
Kõik üles tähenda,
Kui sõja sarwe puhuti,
Külm tõi ka nälja hädagi,
Kui weri liigus laenena,
Oht oli otsata.

Siin werd on palju woolanud,
Werd meie kasuks ka,
Siin rahu, rõõmu maitsemud
Ja risti all' on ohanud
See rahwas, kes me koormaga
Su muiste pidi rändama.

Mul kallis on see mulla põrm,
Kus olen sündind ma,
Ja tõusku siin ka oht ja hirm,
Mu isamaa on minu arm,
Ei temast surmani
Ma lahku iialgi.

Jah, sama maa, mis sina näed
Siin oma filmaga,
Ja kuhu puutuwad su käed,
See rand, see wesi, org ja mäed —
Sest kõigest wõid sa ütelda:
See minu isamaa!

Ja kui mind wõerad kutsuwad
Ka kulla pidule,
Kus kuiwand silma pisarad
Ja täis on rõõmu karikad :
Sa waene kodukohake,
Mul siiski heljud hingesse !

Sa töö ja tõe ja laulu maa,
Kus seeme sigineb,
Et palehigi palgata
Ja lootus ei jää tühjaks ka :
Prii ole sa, kui ligineb
Ka torm, mis määratseb.

Kord kõik su nupud kewade
Wiib tõeste kosuma,
Arm ärkab uue elule
Ja lootus imeilule :
Me laul siis uue kõlaga
Sull' kostab, isamaa.

Runeberg-Abjantsti
i. Soome keelest.

8. Mu kallis Põhjala.

Kus Lääne meri kohiseb,
Ta kaldal ilu idaneb,
Sääl on mu armas kodumaa,
Mis kallim mul weel kullasta.

Sääl org on armsas orases,
Ja lehtpuud lehkweis õilmetes,
Sääl olin nagu laulu lind,
Kui õnnes tujus õnnis riind.

Oh et ma pidin Põhjalast,
Mu fuldakodust kaunimast
Mii äkki saama wõersile,
Kus mures mõlgub meelete!

Jah, kuldne koht nüüd kaugela,
Kust lahkusin ma waluga,
Kuid sinna jõuab ikka weel
Mu mõte lahke luule teel.

Ja peatfin ma ilmaški
Kord sinna jõudma tagasi,
Siis laulan uue wõimuga:
Mu kallis, kaunis Põhjasa!

Soome teele j. wabalt

9. Kalewi kalmul.

Kalewite kalmul kuulsin kurtēs,
Kuidas terkind tuul säääl kahestas
Puude lehti; õites, lille wartēs
Wiimne kaste oli wälkimas:

Kuulsin kalju kaldal kanget koha,
Mere haual paiswat maru müha.

Wete woodil tuule wingumine
Kuulutas: kuis Linda kurdab weel,
Lille õites läige helmeline:
Kuis ta lapsed weel on walu teel!

Mull'gi hinge kurbtuspilwed katfid,
Puhkend pijarad ju maada matsfid.

Uga äkki wälkis ime walgus
Üle kõrge kalda kaljuse,
Taewa sinast säras ime jelgus
Ulla Kalewite kalmule:

Kalmu künkast terkis kangelane,
Hõbehükses meesi wägewane.

„Kõrgešt kõue kojast alla waata,“
Sõjahiuu häääl mull' helistab,
„Märka, kuidas kaunist kodumaada
Läikiw lõune piir säääl palistab:

Lahkest lehwib lõune tuule tuhin,
Armus kostab talle metja mühin.

Lõune rajalt sihi silmad loode,
Kalli kastendu kodusse,
Märka, kuis ta kaunis taewa toode
Selget leiba kingib sinule:

Ükfi õnne walab wihma oja
Üle terve kalli kodu raja.

Ja kus põhjapiiril tuulispea
Taewa poole laineid lafsutab
Wahu wäljal, säälgil külwi hea
Rõõmul Gesti rinda tuffsutab:

Woode wallas kõigub kaubawägi;
Meri, see ju tulewiku tugi!

Ida sõrwal selleks koidu käed
Uues armus kokku langewad,
Kuldakumal taewa wälgu wäed
Kallist kiinitust jeks annawad:

„Koidukojast sulle priius koidab,
Walgus orjameele wõidab, wõidab.“

Woolwail pisarail ma püüdsin wõida
Hiin jalgu, põlwili ta eel,

„Hoia, kange Kalew,“ tahtsin hüüda,

„Kullast priiust Gesti rahwa teel!“

Kuid ju kadund kõik, mu arga silma
Koit, see juhtis tõuswa udu ilma.

10. Mu isamaa!

Mu isamaa! Mis jõuan sulle luua
Ma waene oma wäikse wõimuga?

Sa püha koda kallim, mis wõin tulla

Su altarile ohwri andena?

Kui lendaksin ma noore kotka kiirul
Su piiri kaitzma tormi tuisula,
Siis paisuks pale pisarate wiirul,
Sest priinswalliks nõrk ma üksina.

Mu isamaa! Kuis wõin su armsad anded
Kui õige laps sull' täitsa tasuda?
Sa nõuad: saagu peetud pühad wanded
Ja tuskku süda raudarinnassa!

See nõue otse päris häbipunal
Mind jurub mures maha põrmusje,
Ei julge filmi tõsta taewa sinjal',
Sest minu käewars on weel wäetikel

Mu isamaa! Mind jüiski ära heida
Sa wõitlejate elu raamatust,
Mind waest ja omas soojas põues peida
Ja külwa rinda kindlat ustawust:

Siis arglik aste, see saab mehe sammuks,
Ja lausa tuleks läh'wad kibemed,
Siis nõtrus muudub raugemata rammuks,
Ja murrab maha raudsed sidemed.

Mu isamaa! Siis kogun Gesti rajal
Ma uuel mõjul mehi märksamaid,
Kes murraks meid, kui wend on wenna najal,
Ja sõprus seub ühte sõdijaid:

Siis isamaa, wõit jääb su rohkel' perel',
Su ümber seisab meeste elaw müür,
Su laew on julge mässawalgi merel,
Ei iial murdu tema mast ja tüür.

11. P ä r i s j a p r i i .

Koledasse surmasängi
Olid sind nad suigutand,
Hirmsamasse haua wangi

Päewa walgest paigutand:
Et sind sinna siduda
Surma sülle, isamaa!

Zuba mustal kattel kanti
Sinu firstu kalmule,
Zuba sääl ta hoida anti
Kole haua hõlmale:
Et sind sinna uinuta
Igaweste, isamaa!

Ammu wiinne filma wesi
Beerind palgel walusal,
Et me rahwast raudne käst
Paelas orja ahelal:
Nõnda surma unela
Uinus meie isamaa.

Aga ime! Pilwe rüngas
Kaub õhul hõrnemal,
Kõigub, kõigub kalmu küngas
Sala wäela wägewal:
Kuna pidid, kodu sa,
Surma unes ninuma!

Ragu kumab koidutähti,
Taewas koidul kullasel,
Nõnda Ingli kaju nähti
Kalmu kohal pilwetel:
Inglit elu käsuga
Hirmsjal surma wäljala:

„Haua wäraw awatagu,“
Ingel hüüdis pilwe seesst,
„Ahel maha murretagu
Wangistawa ukse eest —
Prii, mu rahwas, ole sa,
Arka unest, isamaa!“

Elu wäel nüüd Gesti wäljad,
Priid ja wabad, wõjugu,
Gesti kalbad, aasad haljad
Kaunimaste kojugu:
Wõtku unest' elada
Kallis Gesti isamaa!"

Sinu Ingel, Gesti, oli
Aleksander Dnistud,
Tema käsul priius tuli
Koidu kumal kullatud:
Et ta walges elaks ja
Igameste, isamaa!

Keisri soowil mehed kallid
Kinnitajid kodumaal
Wabaduse wõidu wallid
Orjusaja okasraal:
Et ja ärkaks ilula
Surma unest, isamaa!

Sest siis tänu Inгли kaele,
Kes meil kinkis priiuse,
Kõigil', kes ta wõidu wäele
Kodus tegid aseme:
Priiuswalges ela ja,
Surmast ärgand isamaa!

12. Lembitu ja Meeme.

Wahwad wüerstid Lembitu ja Meeme
Olid wõitnud waenu wäljala,
Kuhu langend kallis were seeme,
Püha priius, sinu pandina.
Sääl siis aasa warjas õhtu wilu,
Wägilasi waewas wäsimus,

Hingama neid kutsus ime ilu,
Lahke loodus Taara tammikus.

Sõjariistad, wilund were töösja,
Meeme maha pani õhates,
Paisund pale ujus filmaweesja,
Wahwa meeski, tema wabises.

Pisarate piisad keelsid sõnu,
Kurbtus koormaks oli südamel,
Seda juurem oli kallis mõnu
Kangelase katkend lausetel:

„Päikse kuldne kera läheb looja,
Metsa ladwul läigib wiimne joon,
Waiba warju wauw elutooja,
Kumarikas kõrge tähtitroon:

Kas siis kindel Gesti priiuspäike,
Eks ta hakka wiimaks weerima?
Kaugemata rammu, ta on wäike,
Kui ei kangeid üksmeel ühenda!

Eks mu süda walu pärast põle:
Lõuna piiril äraandijad!

Wasta, kas need wande wäärt ei ole,
Kes end orjapaelu pakuwad?

Läti rahwastki ju Taara taewas
Warjab oma kuldse wõlwigiga, —
Siiski — oh mis häbi — were waewas
Hakkand tema wõerast teenima!

Eks weel enam pea püha wiha
Waba rinda täitma waluga,
Et ka need, kel Taara nimi püha,
Wennakestest wõisid langeda:

Kange Kaupo ja kõiä Viivi sugu —
Kaudaika neid ka raugestas,
Wanemuise kuldne kandle lugu —
See neil waestel hingest unumas!

„Pühi pisarad nüüd, wahwa weli,
Pühi wiimsed woolwa silma jeeft,
Olgu oht ka hirmus, saatus wali,
Ei ta mulju siiski Gesti meest.

Waata meie rahwa minewikku,
Waata wanemate wõitlusti,
Kaudamehed meid ei kaua riku,
Koit me rahwal kumab ometi!

Muutugu ka maruks tuule mühin,
Tähtitaewast kuma kadugu,
Tõusku, tõusku torni kangem tuhini,
Mõllaku ta ka kui meeletu:

Ei ta Gesti rahwa elurammu
Lennateski jõua lämmata,
Ei ta wakra sugu wägijammu
Kangel keelul sunni seisama.

Tõsta filmad tamme tippu üles,
Küllalt kõitunud ta tuule käes,
Üksi kangeks saand on mulla süles
Tema juur weel enam mässu wäes;
Waata wete woode folet mängi,
Keda paisud püüdwad julguda,
Waata, üksi jügamuse fangi
Lendab laene une rõhuga.

Nõnda kasvab Gesti rahwal wõimu,
Kaswab kangust kurwal eluraal,
Nõnda näed ja wabaduse waimu,
Kuis ta kosub, kosub kodumaal;
Nõnda sõuab Linda laste laewa
Glumeres jõudsal mõjula,
Kõige tolem kõidikute waewa
Tema sõudu ei saa eksita.

Walmib siiski jaha õhtu wilul
Ükki ähwardaja ämarik,

Tõuseb meie laste lahtel elul
 Dormirikas, raske tulewik,
 Kus ei üksi meie kantsid kau ---
 Taara auujärg hakkab heljuma,
 Kus ei üksi wahwad ilmas wau —
 Taewa sambad wõt'wad langeda:

Pilwerünkad siiski peitu läewad
 Ibas puhk'wa päikse palge eel,
 Walu aja warjud üksi jääwad
 Märgiks muijste mälestuse teel.
 Waata, wata, juba särab selgus,
 Koidu piir, see kumab kauniste,
 Taewa wõlwil wälgub imewalgus,
 Pea tõuseb päike kullane!

Wanemuine uuest' kandle keeli
 Tõusnud päewa paistel kõlistab,
 Uuel mõnul hellamaid ta hääli
 Kadund õnne hauda helistab:
 „Ärka, ärka, Taara tugew sugu,
 Gesti, ärka unest sedamaid,
 Juba tärkas taewa armutegu,
 Juba rikutakse raudseid ahelaid!“

Ja siis murtaks tõeste raskel rõhul
 Wägiwaldsed hana wärawad,
 Ja sääl tõuswad tuhatwõrdsel puhul
 Kalmu kambriist unes uinujad,
 Mehed rinda mehe kõrwa seataks
 Priiuskoja kangeks kaitstijaks,
 Seda pole, keda nõrgaks peetaks,
 Kangelase töökja fiduraks.“

Kõne waikis. Tema wiimsel wiimul
 Kuuldi pilwis kanget kohinat,
 Kõrges nähti Põhja tuule tiimul
 Kanget kottkat lendes lehwivat —

Wägimehed jellest tröösti maitswad,
Meemegi nüüd hüüab ilusja:
„Wisfiist weel kord kotka tiivad kaitswad
Gesti rahwast rahu rannala!

Ja siis paistab tõeste priiuspäike,
Ei ta enam poe pilwisse,
Ilmub, ilmub imeline läige
Ule ärgand waba waldade.
Meie hauda lilledega matab
Tänumeel'ne tulew Gesti põlw,
Tänu pisarail ta kalmu katab —
Kuna ilul hiilgab taewa wõlw.“

13. Isamaa ilusal wäljal.

Kuula, kuuse metsa kohast
Kostab wasta kodu pind,
Kuula, kase metsa mühast
Lõõrib laulu künnilind:
Sinagi siin kulla keelel
Pilwe piiril' hüüa ka,
Laula, laula lahkel häälel:
„Ela ilus Gesti maa!“

Kus ja näed jääl põllu pinnal
Wilja woekja wõrsuwat,
Kus on kõrsi kõrre rinnal,
Dtsas pääd, mis terakad:
Sääl ja Gesti põldu kiida,
Haritud ta higisja,
Wõta pilwe poole hüüda:
„Ela ikka Gesti maa!“

Siin on Gesti auusad isad
Tuhatwõrdse waewa sees —

Wõitlemises olnud wiisad,
Sõudes sihile, mis ees:
Sellel maal siis, Gesti pojad,
Wõtkem wõimu pühenda,
Kostku sellest Gesti kojad:
„Ela püha Gesti maa!“

Kus näed kasterikkal rannal
Wahus woogu weeriwat,
Lakswat laenet laene kannal
Mere poole pöördiwat,
Sääal ja kiida wete wäljal:
„Ilus oled, isamaa!“
Sääal ja hüüa kaldal haljal:
„Gesti, Gesti ela ja!“

Gest kuis weji kiirul woolab,
Wahu wäljal wuliseb,
Mere kaisju oowab, oowab,
Langetw laene edeneb —
See on piltki Gesti elust,
Kuis ta kaldub edasi,
Kuis ta kõigest waewast, walust
Pääseb wissist wiimati!

14. Gruu surmani.

Kullakallis kodumaa,
Dma õitswa aasaga,
Kes mind kallist kaswatasid,
Emakaisus kiigutasid,
Laf' mind jääda kõigiti
Ustawaks sull' surmani!

Kullakallis kodu pind,
Kes ja kosutasid mind,

Kui ma sinu orul, arul
Mängisin ju lille murul:
Laj' mull' seda alati
Meelde jääda surmani!

Kodu, mis sa mehele
Wautasid waimusse,
Laj' mull' seda waraks jääda,
Sellest selget wilja saada:
Laj' mind sellest alati
Röömu tunda surmani!

Kallis, kaunis kodumaa,
Mis mul wõtsid kinkida
Elu waraks isa õues,
Waraks hella ema põues:
Laj' mind hoida alati
Sellest finni surmani!

Wanemate waim ja meel,
Kullakallis emakeel,
Gesti kombe, Gesti mõte,
Gesti õige ettemõte,
Laj' mind jääda kõigiti
Ustawaks sull' surmani!

15. Ülemiste järwest.

Ülemiste järwest
Liugub laeneke,
Linda filmawesi
Alla merele.

Walu wett säält woolab
Alla ifka weel:
Linda lapsi palju,
Wale, waenu teel!

Emä kaebtus kostab
Kalu kaldala,
Mere woog tall wastab,
Dh'ab otsata —!

Gesti, e'ks see tungi
Sulle hingesse,
E'ks ja üksford ärka
Tõe ja armuse?

16. Kaitske priiust!

Kaitske priiust, Gesti pojad,
Püha priiust surmani,
Hoidke wabaks Gesti rajad —
Wiimse were tilgani.

Priius, see on rahwa rikkus,
Priiust nõuda ülem nõu;
Enam see kui elu pikkus,
Priius rahwa ülem au.

Kus on priius, sinna walgus
Tungib läbi pimedast,
Priiusel on taewa algus,
Tema juur on Jumalast.

Gest siis priiust, Gesti pojad,
Hoidke priiust otsani,
Hoidke wabaks Gesti orjad —
Wiimse were tilgani!

17. Isa sõnad.

Isa wõttis põlwe pääle
Poja, ütles talle jääl:
„Waata wälja Gesti maale,
Kus nüüd kõnnid die raal!

Priius üksi külwand õisi,
Priius oftaid purustand,
Priius päästnud lahti kõisi,
Mis meid kawa kimbutand.

Priius — selle eest su mure
Olgu seissta otsani,
Priius, selle eest sa sure,
Kui tal häda kuidagi.“

Boeg on anmu isa põlwilt
Astnud alla elusse,
Priius paistab taewa wõlwilt
Nagu päike fullane.

Kuid ta kustub, kui meil unub
Ija sõna priiujeft,
Orjus jälle paelu punub,
Paelu piina okkadeft.

Geft siis wanemate wiifi
Kaitsem priiuft jurmani,
Küll siis Gesti kannab õifi
Ütsford meie hauaigi.

18. Millal?

Millal kuulen, Gesti kannel,
Sinu endist hella häält,
Millal jälle elu õnnel
Ghitad ja Gesti meelt:

Millal, hõbe häälte maja,
Mäitad meile rahu raja?

Millal kare kange tuule
Kodu pinnalt peletad,
Millal hingel', lahke luule,
Salad soowid seletad:

Millal meie rahwa rinda
Walad uue armu hinda?

Millal jälle, Gesti sugu,
Kõõmu roos sul palge pääl,
Kannel lööb sul sarnast lugu
Nagu Kunglas kuldsel a'al:

Millal terve Gesti mulda
Puistab taewas õnne kulda?

Isamaa, su emarinnal
Kosub kaunim lewade,
Uuest' puhub kodupinnal
Jälle mahe tuuleke —
Kui ja kuldjes emakeeles
Pead ikka kandle hääles!

Kui ta kutsel omad pojad
Kogud jälle, isamaa,
Keda rasked waenu ajad
Wõtjid ühest lahuta':
Kui neid kogud isakäel,
Ena hellal armu wäel!

Kui ja wanemate warast
Pead kinni kõigiti,
Waimu warast, mille pärast
Wõidelnud nad wëreni:
Isamaa, sind taewas kaitseb,
Dnnistust su rahwas maitseb!

Sest siis hüüa, kannel kullast,
Emakeeles helise,
Gesti õues hüüa hellast',
Küll siis koidab lewade:
Gesti kingul elu ehib,
Gesti luhal ilu lehib;

Kingul hakkab rõõmu tuli
Uuel paistel põlema,
Druust kaub kare tali
Kuldse päewa kumaga:
Kostab Gestiis Gesti kannel,
Gesti elu õitseb õnnel!

19. Gesti, Gesti ela sa!

Ghitagem Gesti kojad
Kolmel kodu wärwila,
Wõtku nendel Gesti pojad
Ennast üksford ühenda,
Wõtku kuldse armukõie
Wenna-arm neil' weerita,
Wastaku neil' wägew hiiie:
„Gesti, Gesti ela sa!“

Sinine on sinu taewas,
Kallis Gesti kodumaa,
Oled ford ja ohus, waewas,
Wõtkem sinna filmata:
Truudusest meil' tunnistagu
Taewa fina määratu,
Ustawatel soowiks saagu:
„Gesti, Gesti elagu!“

Must on meie mulla pinda,
Mida higis haritud,
Must on kuub, mis Gesti rinda
Wanast juba warjanud:
Gesti maad, ta keelt ja rahwast,
Minu laul, sa ülenda,
Sellel' kostku koorid wahwast:
„Gesti, Gesti ela sa!“

Walges ehtes Gesti kased
Kaunistawad kodumaad,
Puhalt Gesti neiu põsed
Roosi ilul lehkawad.
Puhas wanemate wiiji,
Ara lõppe iiala,
Istutades hörnu õisi
Gesti, Gesti ela sa!

Sinine ja must ja walge
Ehitagu Eesti maad,
Wili wõrsugu siin selge,
Paisugu tal täieks pääd!
Waprast meelest, wenna armust
Eesti kojad kõlagu,
Kostku taewa poole põrmust:
„Eesti, Eesti elagu!“

20. Isamaa tamm.

Läti keele järele.

Mäe kingula kohiseb põline tamm,
Kui uhked ta oksad ja harud!
Ta alla wiib isamaa paegade samm,
Kui mäsjawad tormid ja marud!

Ei murdu tal oksagi marude wäes,
Ta pead sääl raputab ainult;
Ei kõigu ta langete sadude käes,
Ta juuri ei kisu need wainult.

Sääl rohkeneb isamaa poegade ramm,
Ta õnne eest wõidelda, surra,
Kel silmis on, kodu, su rauane tamm,
Ei muljutus seda ei murra!

Kui tammed, ja isaama, seisawad weel
Su pojad su keskkel, kes õitswad,
Ei kardad nad kangema tormide teel,
Nad ahastus-ajal find kaitswad!

21. Võeras maa ja kodu.

Kõnnin mina laugel maal,
Wiibin võera taeva all,
Mis jääb ilma ilustab,
Gedeniks ta ehitab:
Kodu, kallis kodu ja,
Ei sind ilmas unusta!

Mäe tipud taewani
Kerkiu jääb uhkesti,
Peitku kalju põues nad
Küllalt kulda, hõbedat —
Kodu kink, mull' üksines
Seisad soojas südames.

Kostab mere müha ka
Võersil võimu väega,
Kõik'wad kaldal palmipuud,
Aidwad lõune taewal suud:
Kuused, kased kohavad
Kodus mulle kallimad!

Sääl on sambad sadadel
Suurte meeste radadel,
Kuis nad kuulsast võidelnud,
Kiwisse jääb kirjutud:
Kodu, sellest waene ja,
Ei sind siiski põlga ma!

Kodu, sinu wilja woos,
Sinu kewadine roos,
Sinu käte usinus,
Palge higi, hagarus:
Aussa meele mehe nõu,
See on sinu ülem au!

Kui sa võitled mehiste,
Taewas tuhattähtine,

Annab kastet kuiwand maal',
Wõitu auusal' wõitlejal':
Üksi waata üles ja
Wanemate usuga!

Sama kallis kodu pind,
Warja, warja ford ka mind,
Minult ühte soowi weel
Täida mulle wiimjel teel:
Kändajale ristike
Pange waitje hauale!

22. Hommikul.

Su kullakarwa kallastella,
Küüd ärka, armas isamaa,
Sest wälk' ja taewa wäljadella
On koit ju ilmund kumala.
Dö kadunud on udusse
Ja annud wõimust päewale,
Su kullakarwa kallastella
Seepärast ärka, isamaa!

Kui lilleaasad hommikul
Sa ärka uuest elama,
Sest hele päewa paistujella
Ju warjud wõtsid wanda.
Seepärast wahwa waimuga
Sa elujõudu kinnita,
Ja lille kombel hommikul
Sa uuest ärka elama!

Su palgelt pisar kahanegu
Kui kaste tuulel tõusewal,
Su wäljalt wilu wähenegu,
Ja õitsku õhul hörnemal!

Su lilled nupuks puhkegu
Ja lõbusaste lehtagu ;
Su palgelt pisar kahanegu
Kui kaste tuulel tõusewal.

Kus jiski maad weel udu matab,
Sääl, widewik, nüüd lahku sa !
Sest helde Issa käsi katab
Meid taewalise warjuga.
Ta kõrge kilbi kinnitus
On, isamaa, su ilusus ;
Kus sinu aasa udu matab,
Sääl, widewik, nüüd lahku sa !

Oh ärka tõeste, kallid, armas
Prii wanemate kodumaa !
Su laululind on metsas kermas,
Su laene liugub lustila.
Sa ärka tuulel tajasel
Ja päitse kumal kullasel :
Jah, ärka tõest', ja kallid, armas
Prii wanemate kodumaa !

Sooma keele järele.

23. Tõutus.

Kus Gesti rinnas tufjub julge jüda,
Kus weri soontes kuumalt laenetab,
Ei hirmuta meid surmaoht, ei häda,
Üks elundue meelt meil ühendab :
Ei waen, ei sõja kärin,
Ei wälf, ei kõue mürin
Me noore ea rammu raugenda,
Kui wõitlema meid tufjub isamaa !

Tall' truudust Taara tamme tüwel wand'ge,
Ring ühtlust kindlaks kilbits kihlage,

Suud Gesti werel wäetud wainul' andke
Ja koidu kumal laulge lahkeste:

Ei waen, ei sõja kärin,

Ei wätk, ei kõue mürin

Me noore ea rammu raugenda,

Kui wõitlema meid kutsub isamaa!

Ka julle tõutab, sõstrafilmi neiu,
Siin kõikumata kindlust hing ja huul,

Ma olen siis weel sinu armas peiu,

Kui hana kalmul hulub wilu tuul.

Ei waen, ei sõja kärin,

Ei wätk, ei kõue mürin

Me noore ea rammu raugenda,

Kui wõitlema meid kutsub isamaa!

Oh taewa tähed, tulge tunnistujeks,

Siin pühanduse wannet wannume,

Me isamaale tuluks, õnnistujeks

Wool'gu me wiimne were tilgake:

Ei waen, ei sõja kärin,

Ei wätk, ei kõue mürin,

Me noore ea rammu raugenda,

Kui wõitlema meid kutsub isamaa!

1. Jan. 1876.

24. Ärka üles, isamaa!

Waatke, kuidas hommit koidab

Idas ilul hiilgawal,

Kuidas ehatähti loidab

Kuldjel helgil kumawal,

Kuidas hellad koidukäed

Sõlmitud on särala,

Alla hüüdwad taewa wäed:

„Ärka üles, isamaa!“

Waatke, kuidas kuldne eha
 Väigib wasta laenetes,
 Ta on widewiku wiha
 Wõitnud ära walguſes.
 Helendawal Geſti pinnal
 Warjutus nüüd wõimata;
 Nõnda hüüdkem tukswal rinnal:
 „Arka üles, ifamaa!“

Waatke kaste tilgakeſta
 Piſarana kõrre pääl,
 Kuna jälle juttu westa
 Silmel ſoowib õilme häääl.
 Et ju nutu aeg on mööda
 Kastehelm wõib kuuluta:
 „Ära karda enam ööda,
 Arka üles, ifamaa!“

Waatke, kuidas põllu wäli
 Laenetes jääb lohakil,
 Kus ju kewadine küli
 Walmis wõrſund wifatil'.
 Nüüd ta nõuab palehigi
 Kuumal päewa paistela,
 Põimu aeg on tulnud ligi:
 „Arka üles, ifamaa!“

Ärgakem ſiis, Geſti wäljad,
 Une paeluſt ülesſe,
 Minge rõõmſad laulud, naljad,
 Lahkel aajal luſtile.
 Unuſtagem ohud, waewad
 Raskeſt raudſeſt ajasta!
 Nüüd on koitmas tõiſed päewad:
 „Arka üles, ifamaa!“

Ärgakem ſiis, Geſti pojad,
 Geſti tütreid ühtlaſi,

Chitagem Gesti kofad
Lilledega lahkesti!
Juba juurdub tõe idu
Wabastatud wallassa,
Pühitsema priiuspidu
„Arka üles, isamaa!“

25. Kui weel.

Kui weel kõlab mööda maada,
Kõlab Gesti emakeel,
Kui weel wõtab wõimu saada,
Wõimu Gesti mehemeel:

Pole karta, Gesti poega,
Karta aja karedust;
Küllap üksford annab aega,
Annab õnneks arutust.

Kui weel Gesti pinnal õitseb,
Õitseb lille lahkeste,
Ja ta mõnudužel maitseb
Õnne Gesti armuke:

Gesti tütar, ära karda
Uja rasket rõhumist,
Ära südant laje murda,
Murda tundi mureliist.

Kui weel hällil Gesti lugu
Laulab ema hellamal',
Pandaks hauda Gesti sugu
Samal palwel palawal:

Gesti rahwas, weel ja elad,
Glad ilma hirmuta,
Gesti keel, ja kauget kõlad,
Kostad kuldse kllaga.

26. Ilus isamaa.

Mul oli ilus isamaa,
Kus koit mull' kumas kullala,
Sääl kaswas kõrge tamme puu,
Ta lehtis laulis linnu suu —
Ijade maast, armsamast a'ast!

Ja kui ma tulin wõersile,
Küll paistis sääl ka päewake,
Kuid siiski olid südamed
Sääl rõhutatud ja rauased —
Jääne ja külm — oli sääl ilm!

Sääl lõõris ka üks laulu lind,
Ta armul' meeliteles mind,
Kuid wõeras oli mul ta keel,
Mul wastane ta mahe meel:
Kodu, ja nüüd — olid mu hüüd!

Ja kui siis sinu tamme all
Ma kuulsin laulu liikumal,
Uus arm mull' rinda sigines,
Mis unund wõersil kõndides:
Ijade maa, kallim mull' ja!

27. Emajõe kaldal.

Weerle, weerle, wete woogu,
Ema kaisus kiirula,
Sunni sügawuse hoogu
Peipsi poole pöörama!
Wii mult talwe talistused,
Kare külma kannatused,
Wii nad ära wõersile,
Wete Ema, wäGINE!

Sinu kaldal, Ema hella,
 Koidu täht, see kullakas,
 Sära roosiförmedella
 Gesti pinda puistamas!
 Kosuta siin kullerkupud
 Riidul, nürmel, lille nupud:
 Saada nemad õitsele,
 Ema kaste, hõbene!

Gesti tütreid, Ema filmas
 Kosuge siin kaunimalt,
 Kosuge siin õnne ilmas,
 Õitsege siin ilusalt.
 Laulge Gesti lõbudusest,
 Puhta hinge ilususest:
 Kosta neiukoorige
 Basta mõistu, Emake!

Ema kaldal, Gesti pojad,
 Wõtte mõimu pühenda,
 Saagu kuulsaks Gesti koad
 Wabaduse warjuna.
 Ema kaldal kange rahwas
 Tõusku, üle tõiste wahwas:
 Ema laene lastwal weel
 Tõusku tema mõidu teel!

28. I s a m a h o m m i k.

Isamaa,
 Iluga
 Une hõlmast ärka, ärka,
 Uue koidu kuma märka,
 Mis sull' särab ülewelt,
 Särab tähte tellidest,
 Veegib armu aasalta
 Lõpmata.

Isamaa,
 Pühenda
 Tõusnud koidul' kodu pinda,
 Lase paista Gesti riinda
 Lepituse lõkkefe,
 Armu tuli taevane —
 Wennaarmul', isamaa,
 Arka sa!

Isamaa,
 Wõidelda
 Päew sind käsib kanges wäes,
 Wennakeji käsi käes
 Wälja minna wiimastki
 Priiust kaitsma surmani:
 Selleks, waba meeste maa,
 Arka sa!

29. Ratsanik.

Kuna kešköö Wiru walda matab
 Musta, raske mure waibaga,
 Kalmula, mis Kalewit jääl katab,
 Ahelukji wõetakš awada:
 Wägew hiid siis tõuseb une wangist,
 Sõjahobu seljas surmasängist.

Ja siis kange Kalewite ija
 Gesti rajad läbi ratsja käib,
 Kus ka iial Gesti elul pesa,
 Gesti wiljarikast wainu näib:
 Kus weel kostab Gesti kuldne keeli,
 Kus weel mõlgub Gesti mõnus meeli.

Kusja lõhub laene kaljukallast
 Laksuwasja Soome lahessa,

Russa Peipsi wangistawast wallast
Woog jääb tahab ennast wabasta,
Russa Koiva kosjed jõudu wõt'wad,
Gesti aasa Jumalaga jät'wad.

Usti järwelt edasi ta jõuab,
Püüab rutul Pärnu piirile,
Tormates ta tuule tiiwul sõuab
Kure, Muhu, Hiiuma saarele:
Lennates jääb laenetega wõitu
Kalew juhhib oma salasõitu.

Seft ta tahab wiimsed Gesti rajad
Sõjaratsul läbi rännata,
Gesti pinnal madalamad majad
Walwjal silmal läbi waadata:
Kas weel kõigis koidab priius-walgus,
Priius, ja ta püha taewa selgus.

Ja kui kuski tema kuma kullast
Peaks warjatama pilwissa,
Peaks kuski waba meeste wallast
Wabaduse waenu leitama:
Sõjapansunal siis hiid jääb hüüaks,
Priiuskaitsjaid Gesti pinnalt püüaks.

Tuhanded, need mulla põuest ilmuks,
Mis kord auras wereojadest,
Mis on õitel kaunistatud kalmuks
Neil, kes wärsind wahwast wõitlussest:
Kes on auuga wakra elu jätnud,
Keda auuga isamaa on matnud.

Ja kõik raud, mis praegu rahu tööla
Sahas, sirsib on nii tulune,
Munduks mõegaks, tungiks surma ööla
Walguswastaliste weresse:
Hirmus oleks waenuliste häda,
Priiuswõidul lõpeks püha sõda!

Jah, ta waitiks wabaduse wõidul,
 Keda pilw ei enam pimesta,
 Jah, ta lõpeks kuldsenal weel koidul,
 Kui see iial wilkus Wirusja:
 Ei siis puhkend priiuspõlwe ilu
 Jõuaks enam muuta waen ja walu.

Isamaa, seepärast hinga rahul,
 Müragu ka maru kuusakas,
 Weeregu ka laene walgel wahul,
 Wägew wõimus on meid warjamas:
 Wanemate waim, see meie ligi,
 See meid kaitsemas kui taewa wägi.

30. Isamaale.

Isamaa,
 Muiste ja
 Olid wägew, olid wahwas,
 Sinu tugew, tubli rahwas
 Kaitsis priiust kõigiti
 Wiimse were tilgani —
 Sää! kangesti!

Wallina
 Rauasta
 Seisid sinu pojad rinnal
 Werel wäetud Gesti pinnal,
 Kaitsid kodu kosumat,
 Üle ilma ilusat —
 Ja kallimat!

Nõnda ka
 Nüüdki ja,
 Wahwa wanemate sugu,
 Hoia kallist osajagu,
 Mis kui wara kulbane
 Sattunud jäält sülesse
 On lastele.

Kullaksa
 Arwa ja
 Pärandatud püha wara,
 Wanemate usu jära!
 Wanemate waim ja meel,
 Paistku see nüüd elu teel
 Sull' täheks eel!

Isamaa,
 Wabana
 Usugu ju armas rahwas,
 Waimu tegudele wahwas!
 Kandku wilja Gesti muld,
 Toogu hinge tõe tuld —
 Sull' koidu kuld!

31. Kui oled.

Kui oled, Eesti rahwas,
Kord ühe lipu all
Sa mehe meelel wahwas
Ja armul hellamal.

Kui üks on sinu süda,
Üks sinu hinge hüd,
Kui üks on sinu häda,
Wend kannab wenna jüüd —

Siis kodu aasal haljal
Ma langen põlwile,
Ja kaunil wiljawäljal
Teen tänu palwuse.

Ma nutan ohwriks sinna
Beel wiimse pisara,
Ja Eesti mulda minna
Siis tahan rõõnuga.

32. Mull' laulis linnukene.

Mull' laulis linnukene
Kord laulu isamaast,
Ja laulis kewadijest
Ja kuldsjest armu a'ast,
    Ja laulis uuest koidust,
    Mis pidi tõusema,
    Ja wabaduse wõidust
    Me Eesti pinnala.

Mind pühal tundel täitis
See linnu laul ja luul,
Ma nägin uusi diisi
Ju rahwa õnne puul,
    Ma nägin orjaunest
    Nüüd teda ärkawat,
    Ja waba meeste kohust
    Kord teda märkawat.

Ma nägin Eesti peint,
Ja kõrwas Eesti pruut,
Ja Eesti koda nägin
Ma ilusat ja uut:

Sääl kannel jellest kõlas,
Mis õige Gesti meel,
Ja üle ilma kiitis
Sind, kuldne emakeel! . . .

Mis, laulu linnukene,
Sa mulle kuulutand,
See õnnis unenägu
Du hinge ülendand —
Müüd oled kadund, kadund,
Sind taga otsin ma,
Ja pisar palgel küsib:
Kas wõisid petta sa?

33. Isamajas.

Isamajas,
Armu aias
Ditjeb kaunis dieke,
Kosub, wõjub waba waewast,
Dunne tähti selgest taewast
Helgib lapse hingesse!

Emarinnal,
Kodupinnal
Kangeks meheks kergib ta,
Wõtab osa wõideluhest,
Kalli kodu kannatushest,
Maadleb wõistu maruga!

Isakoda,
Emasüda,
ulikaunis emakeel,
Saatku teie taewa sõra
Hinge kosutuse wara,
Kui siin käime kõrbe teel!

Kahu õue,
 Armu põue
 Sgawesjel isamaal
 Meid te kallid palwed kandku,
 Sja arm sääl ise andku
 Dhturahu rändajal!

34. Isamaa, kui filmawesi.

Isamaa, kui filmawesi
 Oleks abi haawadel,
 Mida waenu kare käsi
 Lõi sul rõhul rauasel,
     Mutaksin ma terve päewa,
     Mutaks tõise õhtuni,
     Uputaksin mure waewa
     Mutu laenes alati.

Aga et mu pisar waub
 Sinu kuiwand nõmmele,
 Aus ta tuules ära kaub,
 Mis sääl puhub kangeste,
     Tahan tõusta, tahan püüda
     Tõisigi weel ärata,
     Tahan sinu kingul hüüda
     Üle kauni kodumaa:

„Sugurahwas, ärka, ärka,
 Aeg meilt nõuab tegusid,
 Põld jääb sööti, märka, märka,
 Waja uusi wagusid;
     Üles teule, ühel sammul,
     Ühendus on juba wõit,
     See toob wäge raugend rammul',
     Uuesti' kergib kustund foit.“

35. Priius.

Priius, sinu päite
Tõusis kodumaal,
Saatis kuldse läike
Meile raskel a'al,

Priius, taewa tuli
Selle ilma teel,
Oh, kui armu õli
Seda süüitaks weel.

Jah, ta leegiks olgu
Buhas wennaarm,
Siis ta põleb, tulgu
Pääle tuisi ja torm!

36. Dr. J. Surtile, tema 50uendats sündimise- päewaks 10. Juulil 1889.

Oh kuldne mees, sind täna terwitada
Nüüd tänu meelel tahab isamaa,
Oht sündisid Sa waesel wainula,
Me rikkus olid poole aastajada.

Sest annetel, mil arm sind ehitada
Du kõrgest wõtnud rohke käega,
Sa sugurahwast tulid teenima,
Ta keskel finnitama tõe rada!

Sa warjasid me wanemate wara,
Sa hariid me kallist emakeelt,
Sa wõideldes ta eest ei wäsinud ära.

Ei auu ja nõudnud, palka ja ei taha,
Sest toome lihtsaid õisi kodu teelt —
Ja palmime full' tänupärjaks pähä.

37. Lauluisa Dr. Fr. Krenhwaldi mälestuseks.

Kui mustad pilved Maarja maada matsid
Ja tema orud olid oftassa,
Kui mure waud surma warjuna
Ja kahwatanud kulmu katsid :

Siis Wanemuise kandle kätte wõtšid
Sa, lauluisa, kulda keeltega,
Ja kuldawiiši panid kõlama,
Et põrgu warjud põgenema tõtšid.

Ja ime ! surnuluuisse tuli elu,
Ja Gesti ärkas, märkas, et ta elab,
Et Kalewite pöues püham ilu.

Gest Gest kannel kadumata kõlab,
Eh' isa kalmul leinab waike walu —
Tall' haudagi weel tuhat tänu helab.

38. Minu sugu.

Lauliku N. Schelleri järele Wene keelest.

Mu sool' ei koitnud kuldne rada,
Ei kuuldas kajas, teaduses ;
See ükši wõis meis ülendada :
Siin polnud orje sidemes,
Siin auwas rinnas tufšund jõda
Liht talumeestel ükšines.

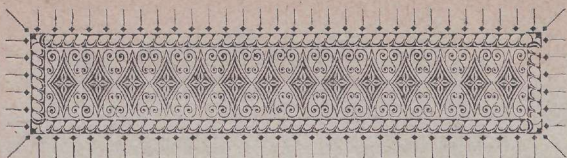
Mu isa rahwast ilma tuli,
Kus kodu kehwa, waešeke,
Kus loodus laste wasta wali
Ja kannab kaua waišeste
Ju risti mitme rahwa põli :
Ta oli lihtne — Gestlane !

Ju wara waeseks lapses jäänud
Tal kaswas kindlaks mehe meel,
Ei tema selga paenutanud,
Kind nagu rauast hädas eel:
Nii waesusel' ta wasta pannud
Ja ise raiund sihi teel'.

Ei pärind wara ma talt mitte,
Kuid õige, kindel, kartmata,
Tööks abid andis ta mu kätte,
Mul mõistis waimu karasta,
Nii et ei hirmud hinge ette
Mul ilmud noores easja.

Aeg läinud — isa hauda kantud,
See haud on mindki ootamas,
Kuid hoida auu meil' osaks antud
Ka risti waewas rõhuwas;
Meist seegi pole häbiks pandud,
Et häll meil majas madalas!

II. Armastuse ilus ja walus.

„Armuhind, see walmitš walus,
Õbl ju täheb särawad,
Armuhurtid hitlgwad ilus,
Kuna woolwad pisarad.

39. Mis ma soowin.

Mis õiekene õhtab
Säääl haljal aasala,
Mis lillekene lehtab
Säääl niidu nõlwala,

Mis kõlaw kuusik kostab,
Kui laulab linnu suu,
Mis ojal wainu wastab,
Kui õitseb õunapuud :

Kõik seda soowin sulle,
Mu ainus armuke,
Et puistaks su roosi-sülle,
Kõik kuldne kewade!

40. Mahlakannike — Viola.

Maas mahlakannikene,
Kuis warjus õitjed ja,
Ja waikest wõidad hinge
Sääält ime iluga.

Su pääle waatab alla
Täis õnne, tähe film,
Ja selles selgib, selgib
Su oma armuilm.

See tähekene olla
Ka tahaks minagi,
Et waikest lille näha
Wõiks armus alati —

Et mahlakannikene
Mull' kojaks warjus ka,
Ja waikest wõidaks hinge
Mull ime iluga!

41. Kolm kallist kohta.

Kas tunned maad, kus kõlab kuldne keel,
Kus kõnnib rahvas õitswal rahu teel,
Kus kased, kuused kõrged kõikumad,
Kus last'wad laened järwes hiilgawad?
Kes tahaks jalata?
See on mu kallis, püha *E e s t i m a a*!

Kas tunned kallast imeilusat,
Kus Wanemuise wiisid weerlewad,
Kus tammed taewa kõrgu kaswanud,
Kus Taaralaste linn on rajatud?
Ma oleks ikka jääl,
Säääl kalli *E m a j õ e* kalda pääl.

Kas tunned kaldal *m a j a* madalat,
Kust laened kiirul mööda kohawad,
Kus taewas sinisilmi seletab,
Ja sinisilmist kurbtust peletab?
Oh imeinglike!
Ma tuuletiwul sõuaks sinule!

42. Roos ja täht.

Üks roos, see hinges ihkab
Säääl tähte kõrgessa,
Ja walusaste õhtab,
Et ta nii kaugela.

Roos pea närtjib ära,
Ju langeb ta diele,
Täht aga kuldasära
Weel walab ilmasse.

Kas mõistad seda lugu,
Siis tead, kui suur mu piin:
Täht sa, nii kõrget sugu,
Roos — see mu süda siin! Saksa keele järel.

43. Oh kannike kaunim.

Oh kannike kaunim,
Sind kallimalt jain,
Ta kaugele rändas,
Su juure ma jain.
Suud andsin ma sulle
Küll tuhatki kord
Ses mõttes: Oh vastataks
Ta samagi sõrd!

Aeg mööda on läinud,
Su närtšind su õis,
Ta omaks ma jain, ta
Münd unusta võis.
Jah, minule on ta
Umbustawaks saand;
Oh kannike waene,
Nüüd üksi me jäänd;

Kas hommik ehk õhtu,
Ma mõtlen ta pääl,
Ja pisar sind kastab,
Mu kannike, sääl.
Nüüd tean: Sust kaugele
Mül tühi on ilm!
Miks kannike, saab nüüd
Sul märjaks ka film?

B. Fausti järele.
(A. Dregerti viis).

Souvenir de Majorenhof.

44. Roos rannal.

Oh tõstaks tuule tiivad
Münd üle mägede,
Miks nad mind läbi luha
Ja üle jõgede!

Miks nad mind mere randa,
Kus madal majake,
Ja rannal roosikene
Läind ilus õitsele.

Suud tuhat korda annaks
Sääl roosi õiel ma,
Ja paluks: õitse, õitse
Mu õnneks ikka sa!

Seks luba : Mere marust
Sind oma koju wiin,
Siis sinu õie ilus
Mul lõpeb hinge piin!

45. Kangel.

Ma olin üksi, üksi
Kõik päewa palawa,
Ja pidin pikkisilmi
Sind ootma waluga.

Ju langeb niiske udu
Sääl alla aasale,
Ja weelgi kangel wiibid,
Sa kuldne armuke!

Kas, kallim, kimbutanud
Sind päewa palawus,
Kõi toonud hädaohtu
Sul õhtu jahedus?

Oh tule õhtu warjus
Sa jala sammudel
Ja jälle hinga, hinga
Mu soojal südamel.

Siis piisara ma pühin
Su sinisilmadest,
Ja seega mure kaub
Mul ise südamest.

46. Närtsinud roos.

Sääl õhtuõhus liigub
Üks närtfind roojike,
Ja tuule tuhina kannab
Ta lehed kaugele.

Roos neiu rinnal rippund
On armu tähena,
Kus nooremehe käsi
Ta pannud õhkuma.

Roos rinnalt langend maha
Ja närtfind jalge ees,

Et neiu! arm on unund
Ja surnud rinna sees.

Seit närtfind lehed kanna
Siit, õhtu õhuke,
Wii ühe waeße walu
Ka ühes kaugele!

47. Weeroos.

Üks weeroos sääl walgib
Wee sinisel wäljala,
Ta lehed läik'wad ja liik'wad,
Dis leegib lumena.

Ja kuu, see taewast kallab
Kõik oma walguße,
Kõik oma kuldsed kiired
Ta roosirüppesse.

Wees roosi ümber ringi
Üks luige liugub sääl,
Ta laulab imelaulu,
Silm waatab roosi pääl'.

Ja seda laulu laulab
Ta ihkawa hingega:
Oh roos, sa roosikene,
Kas seda mõistad sa?

C. Geibeli järele.

48. Sinilill ja walge roos.

Kõrgelt kalju rahnult
Sinililleke
Unistades alla
Waatab orusse

Walge roosi poole
Dja kalda pääl,
Kuis ta imeilus
Kosub, õitjeb sääl;

Lõuna tunnel talle
Saadab terwisid,
Rõrgelt kalju rahnult
Sala soowisid.

Walge roos ei was'a
Talle midagi,
Sellast finilisel
Murdund südagi.

Kalju rahnult langeb
Närtfind narmake
Roosi ette alla —
Dja kaldale.

49. Lauluks.

Rõlise, lahke lauluks,
Rõla, kosta, kõla,
Hüüa üle mägede,
Waimu armu wala,

Rõlise kunni kojani,
Kus mu roos jääb lehtab,
Armukene amnugi
Dotab, walus ohkab.

Rõlise lahke lauluks:
Et ta juure jõuan,
Kui weel kestab kewade,
Sinna jõuan, jõuan.

Rõlise kuldse kõlaga,
Kunni hinge ilu
Wiin tall', ja mu rinnala
Waihib oot'ja walu.

50. Linnuks.

Üks linnukene oksa pääl,
Ta laulis imelugu sääl,
Ta laulis armust ja ilust.
Kuis jälle koidab kewade,
Ja uuest õitseb õieks,
Hing pääsenud waewast ja walust.

Ja armuke, sääl pärna all,
Mits sinu pale pisaral?
Sa õnnelik, õnnelik ole!
Kui õisi uuest õies näed,
Meil ühendud on armu käed —
Meil lahkumist enam siis pole!

Ja linnuke, siis oksa pääl
 Sa laula imelugu jääl
 Siis uueste armust ja ilust,
 Kuis meilgi kuldne kewade
 On jäädawalt sidunud südame,
 Hing pääsenud waewast ja walust.

Hootsikeelse laulu äratusel.

51. Öhtu merel.

Öhtu tuul ju tormiline,
 Mere woog on weerimas,
 Kuid kui lille lehkamine
 Üle laente lehwimas.

Kas see, kallim, hinge iha,
 Mis ei kustu koguni,
 Noore armu kuldaeha,
 Mis mull' koidab kaugel'gi?

Jah, kui wõetaks arm siit ilmast,
 Külm ta oleks, tühine,
 Aga ilma armuhõlmast
 Lehwib lille õhuke.

Armastus, su kuldatiwad
 Wõitwad sügawuse siin,
 ule wete sinna wiivad,
 Kus on oksas hinge piin!

52. Tähe juhatas.

Ma waat'sin tähe raale,
 Mis säräl sätendas,
 Täht paistis roosi pääle,
 Mis ojal õitsemas.

Sa minu hinge iha
 Ja soowi salama
 Küüd kuldas õhtu eha
 Sääl roosi õitessa.

Roos, kui ei tähe sära
 Sull' julata hingesse,
 Siis awan sull wõimsama wara,
 Mu sooja südame!

53. Roos orus.

Waatan mäelt oru põhja,	Uknast waatab roosi poole
Näen maja madala,	Nõidutu, ilus inglifilm,
Ukna all sääl roosi pöösa,	Silmast särab roosi pääle
Pöösa, hörna õitega.	Imeline armu ilm.

Roosite, sääl oru põhjas,
 Olekfin su asemel,
 Et sääl süda põleks, julaks
 Imefilma sädemel.

54. Liblik ja lill.

Näe, liblik lille üle	Kuid liblik — lille hõlma
Sääl lehwib lennula,	Ei soowind sugugi —
Lill awab õie süle	Ta hiljub õhu ilma
Tall' täie armuga.	Ning kaub koguni.

Ja taewast puistab päite	Ja kuldsele päewa säräl
Sääl roosi rinnale	Lill niidul — närtfind ka,
Kõig' oma kuldse läite	Õis ärgand armu waral,
Ja hõbe hiilguse.	Et surma uinuda.

55. Ime.

Kui pilwila pimenes taewas,
 Mull' sala nii ohtasid ja:
 Mull' ole mu mures ja waewas
 Mu ainus, kus warjan end ma!

Müüd taewas on warjuta, walge —
Ja enam ei tunne ja mind!
Mull' oled ja pööranud palge —
Ja asjata otfin ma find!

Seft jällegi taewas mul pime,
Ja must on ja murelik ilm,
Ja sinulgi — eks ole ime? —
Ka pisaral särab sääl film!

56. Ainuke.

Mu meeles mul seisab
Mu ainuke,
Si meelest ta lähe
Mul iialge.

Kas wara ehk hilja,
Ma mõtlen ta pääl,
Ja uneski hüüab
Ta poole mu hää!

Mull' üteltu ütksord
Su roosihuul,
Jah, kinnita, kinnita
Sa kullasel suul,

Mu kaunim ja kallim,
Mu ainuke,
Kas olen ka nii kallis
Ma sinule?

57. Päike pilwes.

Päike warjul, wilu matab
Ilma pilwel pimedal,
Nupukene nutab, nutab
Roosipale pisaral.

Minu päike, pilwe alla
Kadusid ka sinagi,
Mulle murel muljuwalla
Läitsid hinge dieti.

Saada, päike, kuldapäike,
Dis ja jälle diitsele,

Minu päike, kuldaläike
Helgi mull'gi hingesse.

Puhkenud siis pungakese
Sinu rinda pistan ma,
Waatan sinisilmadesse
Ültonnis otjata!

58. Küll oli ime uni.

Küll oli ime uni,
Mis ööse nägin ma:
Üht roosipuud mu aias
Ja hörna õitega.

Aed — firikaed see oli,
Haud peenra asemel,
Ja puust sääl langes, langes
Siis õiji sadadel.

Meid õisi mõtfin üles
Ma kuldakannusse,
Kuid käes mull' kattes, kattes
Ka kuldakruusike.

Säält helmed helendasid
Weel roosi punala —
Mis mõib see tähendada?
Mu kallim, kas surnud ja?

Saksa keele järel.

59. Ma nägin und.

Ma nägin und:
Kuis inglina mu ligi
Sa lehwisid
Ja pühkisid
Mu kulmult kuuma higi.

Ja palwele
Siis panid kokku käsi:
Et awitaks
Ja halastaks
Mu pääle taewas ise.

Ja waewalt weel
Dn wait su palwe huuled —
Ring waigistud
Ja lõppenud
Dn tõeste tormi tuuled.

Nii ärkan ma:
Mull' paistab selge taewas,
Et walwajid
Ja ohkajid
Mu raskest walus, waetwas.

Nii ole mull',
Mu ingel, ikka ligi —
Siis kuitwama
Saab kulmula
Ka kuumem mure higi.

60. Kas mäletad?

Kas mäletad, kuis roosi sinu rinda
Ma pistsin kaunil, lahtel lehekuul,
Ja wasta wõtsin kullakallist hinda,
Kui sala ütlesid ja roosisuul:
Sind armastan!

Kas mäletad, kuis lausa langes weji
Su õndsaißt filmist roosi õitesse,
Kui ja mu rinnal, käesse pandud käsi,
Su süda tufsus mull' nii kuumaste:
Sind armastan!

Küll mäletad: roos ammu närtjind ära,
Ja pärlkaste kadund ühes ka,
See aga jäänd kui kadumata wara,
Et ükskord hüüdsid roosihuulila
Sind armastan!

61. Asra.

Igapäew käis imeilus
 Keisri tütar jalutamas
 Õhtu wiiwul kaewu ääres,
 Kusja laene lustil lakkub.
 Igapäew ka ilus ori
 Õhtu wiiwul kaewu ääres,
 Kusja laene lustil lakkub.
 Iga päew talt kadus jume,
 Kadus jume.

Ühel õhtul keisri tütar
 Küsib otse orja käest:
 Sinu nime tahan teada,
 Sinu kodu, sinu sugu?
 Dri wastas tall':
 Mu nimi Mahomet —
 Ja kodu on Yemen!
 Ja mu sugu, see on Asra,
 Kesse jureb — armastades!

Saksa keele järele.

62. Mu juure jää.

Wie die Blümlein draußen zittern.

Oh kuis lehwib lille ilu
 Õhtu õhus hellaste,
 Ja sa teed mull' rasket walu,
 Lähed minuist kaugele:
 Mu juure jää, sind palun ma,
 Mu soojal rinnal wõta hingata!

Sind ma ainult armastanud,
 Olen hoidnud hellamast,
 Ja sa wiimseks kätt mull' annud
 Oled nuttes walusast:
 Mu juure jää, miks nutad sa?
 Mu soojal rinnal wõta hingata!

Oh sääl kaugel ilm on wilu,
 Inimesed hõeladki,
 Ja ma ohwerdan sull' elu
 Wiimse were tilgani:
 Mu juure jää, sind palun ma,
 Mu soojal rinnal wõta hingata!

63. Ei ma tohi.

Ei ma filmi jinu poole
Tohi tõsta viete,
Liiati weel kätt jull' anda,
Kallis, kaunis, kullane.

Uga käsi risti panna
Sinu pärast salajas,
Seda tohin, seda tahan,
Hüüda palwes palawas:

Kaitse, taewas, ingli kätel
Kullakallist roosi sa,
Et ta kojub, et ta õitseb
Õitseb, ehk ka närtjin ma!

64. Igatsus.

Lenda linnuke,
Läbi metsa, maa,
Saane lageda
Armsa aknale,
Kaugelt, kaugelt siit
Wii tall' sõnumid:

„Kallis kaugela,
Wõhivõeral maal
Mõtleb jinu pääl,
Kurdab kurwana,
Kahu kogui
Ei ta leiagi!

Kurwal südamel
Ütleb enesel:
Kus on armuke?
Õhtab hellaste:
Oleks tema ka
Ühes minuga!

Kui weel näeksin
Teda ükski furd,
Talle jada sõrd
Kaela langetsin —
Soojal rinnala
Peaks ta hingama!

Oh kui kaugel sa,
Kallis, kullane,
Tooks mull' linnuke
Sõna sinult ka!
„Tänan, tänan sind,“
Õhtaks õnnis rind!

Siiski loodan ma,
Et ma õieti
Sõuan peagi
Kokku kalliga —
Ei siis lahkumist
Pole karta wist!

Soome keele järelt.

65. Abielu.

Meid isaarm on asutanud
Siin halja rohu aasale,
Arm üksi käe on kätte pannud
Ja sõlmind elusideme :
Mis, armsam, sind siin kosutab,
Ka minu hinge ülendab,
Mis ehitab su elu,
See mull'gi hinge ilu !

Sest, Issand, ikka tänan mina
See armu eest sind südamest :
Mull' armsa kaasa andsid sina
Kui elu wara kõrgusest.
Kui tema kõrwal kõnnin ma
Siin läbi laane lageda,
Ei hing siis tunne häda,
Waid tahab tunnistada :

Oh säde taewast, elu sära,
Kus süda tufsub südamest,
Weel kullast kallim waimu wara,
Mil algus üksi üleweel :
Sell' helgid raske elu raal
Kui kaste kuuwand kõrbe maal,
Kes waga kaasa käel
Käib wagast' armu wael.

Kuid, Issa, igaweses majas
Nii hingi ise seu sa,
Et jäädawaste rahu rajas
Saaks õndsas õnnes õitsema
Üks selge, puhas armastus,
Üks usk, ja lootus, pärandus
Siin ilma waewas, walus
Ja üksford taewa ilus.

66. Süüdlased.

Ei ma käsi kandle külge
Poleks pannud põrmuski,
Kui mull' sinisilm, nii selge,
Poleks paistnud alati.

Ei ma iial laulu lõimu
Poleks kangaks kudunud,
Kui mu wagusasse waimu
Poleks armu äratud.

Kui siis minu laulu kangas
Mõnda meest ei meelit'le,
Kui siin minu luule lõngas
Mõni salt läind sõlmisse:

Du teil sellest üksi süüdi,
Silmad imejärala,
Minu puudulikku püüdi
Peate teie wastama!

67. Üksik.

Üksi ma,
Kaugel ja,
Igaw, igaw hingel!
Jõuaksin,
Sõuaksin
Sinule, mu ingel!

Aga weel
Sel on eel
Tulistusi tuhat:
Tormised,
Tuisused,
Piinapäewad pahad.

Kannata,
Siiski ja,
Kuldne armukene,
Üle mäe,
Üle jõe
Jõuab peiukene!

Ja mis õnn
See siis on:
Kustu päewa walge!
Neiu film,
Peiu film
Isegi taewaselge!

68. Armastuse kiitus.

Kel kannel on, see kõlistagu keeli
Ja näit'ku Wanemuise wägewust,
Kel laulu on, see helistagu hääli
Ja rõõmu tujul andku tunnistust:
Teid Looja lahkeste on lõbustanud,
Oh sinifilmad, ime iluga,
Teid armastuse tulel sütitanud
Ta põlema, ta põlema.

Me neiudel'! auu pühalikult anda
On noorte meeste kohus iganes,
Nad saatswad südant õndsja rahu randa,
Kui maailm mõllab, mässab tormates.
Kas laenetagu jõgi, järw ehk meri,
Ma armukaisus uinun hingama,
Kui tujukub süda, kärmest woolab weri
Mull rõõmuga, mull rõõmuga.

Me kaasadel'! nüüd tuhat terwißt toome
Ja südamest neil' õnne soowime,
Neil' kümnekordsjed tänulaulud loome,
Et kallim arm meil' kosund kanniste;
Kus elu puhtust pühad mõtted kaitswad,
Säääl ilupäike paistab pilwita,
Ja abielu hõrnad õilmed õitswad
Säääl rohuga, säääl rahuga.

Oh armastus! Sa kuldne taewa anne,
Kes langend ilma jälle pühendab,
Si walitse säääl enam wiha wanne,
Kus armu sïde hinged ühendab.
Seepärast kõlisege kandle keeled
Ja kiitke pruudi, kaasa armastust,
Neil helisegu meie laulu hääled
Kõik ühest suust, kõik ühest suust!

Saksa keele järele.

69. Kuku!

Oh kuku, kallis käuke,
 Mull' õnneks oksala:
 Kuku, kuku!
 Mii hüüa pilwe piirile,
 Et vastab mets ja maa:
 Kuku, kuku!
 Sa kuku kunni kojani,
 Kus kallim kurtumas,
 Et ärataks tad ometi
 Su hüüe häälekas:
 Kuku, kuku!

Ja sina, petis peiuke,
 Kord kuule — kuusikust:
 Kuku, kuku!
 Kuis kutsjub pulma päewale
 Uus lõbu, laulu lust:
 Kuku, kuku!
 Sa wõta sõna pidada,
 Mis andsid sügisel,
 Su pääle muidu kaebama
 Peab kuldjel kewadel:
 Kuku, kuku!

Ja kui siis kätte, käuke,
 Meil' pulmad meelitand:
 Kuku, kuku!
 Weel wiimselt kutsku ilule
 Meid sinu hääle and:
 Kuku, kuku!
 Kui mahe pulma muusikus
 Meil wiibi wõersil ja,
 Uut õnne kostwas kuusikus
 Weel wõta kuuluta:
 Kuku, kuku!

70. Laula armust, linnuke!

Hõbenokka, häälitsele,
 Laula armust, linnuke,
 Kuldasuul tast keelitsele
 Üle oru, aasade!
 Laula armu lõbususest
 Koosilisel rahu raal,
 Hinge iha imedusest
 Sielisel õnne maal!

Ja kui iial armu jära
Peaks pimenema siin,
Peaks pühamada wara
Warjutama walu piin:
Linnuke, siis kuldakeeli
Tungi tähte telgisse,
Laula, palu trööstihääli
Kurtwa, kartwa hingele!

Tule saadikuna taewast,
Lehwi alla lennula,
Wist ja päästad rinna waewast
Selle armsa aruga:

„See saab armu karikasta
Maitzma siju kallimat,
Kesse kannatades wasta
Wõtab jaadet walusat.

Armu koit, nii kuldne, selge
Puhkeb siis, kui pilwiissa
Wilgub wälgu surma walge,
Maru mässab määrata;
Armu hind, see walmib walus,
Dõl ju tähed särawad,
Armu ohwrid hiilg'wad ilus,
Kuna wool'wad pisarad.“

Sest siis laula, linnukene,
Hüüa hingel' mõjuwalt:
„Arm on wägi igawene,
Kallim wara kõrgemalt!“

Laula armu lõbudusest —
Arm ju kuldse koidu koob —
Armu jõuust ja jumalusest,
Surmagi ta eluks loob.

71. Linnukene lõunemaalt.

Üks linnukene lõunemaalt
Mull' lendas akna alla,
Ja lõi jääl laulu oksa päält
Mull' häälel hellamalla.

Laulurikas linnuke,
Laul sul hõbehääline,
Kostis kuldsel ilul.

Ta kiitis oma kodumaad,
Kus olla õies aasad,
Ja aasal roosi armsamat,
Ja kaunimada kaasat,
Roosi rohke iluga
Mere kaunil kaldala,
Mis tal kallim kõigest.

Weel tuhat võrra enam ta
Küll oleks armu kiitnud,
Kui kordki oleks laulaja
Mu roosivainul wiitnud:
Kus mul õitseb õieke,
Paistab, kumab kaugele,
Nagu tähti taewas!

Ta jätaks maha lõunemaa
Ja laulaks põhja piirel,
Kus jõuab talwe peleta
Arm oma kuldakiirel —
Kui ta laane luhaks loob,
Põudsel pinnal kastet loob,
Nõmme muudab muruks.

72. Tüdruku soow.

Dh kõlaks üksford kella hüüd
Ja oleksin ju ehtes nüüd,
Dh lendaks aja laenefe
Ja nädali wiiks lõpule!

Kui päewa töö ju seisma jääks,
Ja püha kotta mina lääks,
Dh näeksin jääl teda ma,
Kes ootamas mind waluga!

Sääl mäel ta üksi unistab,
Mu kodu poole pilgutab,
Ta waatab mööda järwi, maid
Kõit firikusse tulijaid!

Kuis otsib ta jääl üksi mind,
Ja ikka tufsub, peksab rind,
Ja siis — ta ärkab elawalt
Ja annab kätt mull' palawalt.

Nüüd laulab lind mul lustila —
Ei ööse taha uinuda,
Ja kui siis wiimaks uinungi,
Mäen teda ma weel unesti.

Ma istun siin ja kedran weel
Ja koonalt küllalt minu eel —
Dh millal lõpeb lõngake
Ja millal jõuan õhtule!

Munenberg-Hahnfont
järele Soome keelest.

73. Kui ta ärkab.

Ju koidu läige ida sõrwal loidab
Ja taewa telgil kumab kauniste;
Ta armsamasse kotta fuldselt koidab,
Kus sinijilm weel hingab, unine.

Sääl korraga mind inewõimus wõidab
Ja juhib tafa armu templisse;
Kus karstus hellusega paari heidab,
Ma sinna astun, langen põlwile.

Ja roosihuuli tuhat korda katab
Mu suu sel kallil taewa tunnila,
Kuis koit sääl kaunimaida jälgi jätab.

Oh õnne, mis nüüd helgib minu elul' —
Sest sinisilmad pääj'wad paelusta,
Ja teega walgus ilma woolab ilul!

74. Kuldne kuu.

Kuldne kuu, miks kumad
Läbi lehtede,
Sala soowil sumad
Ara aimusse?
Meelde sume jära
Mulle mõlgutab,
Kuis mu kallim wara
Kaugel kurwastab.

Sest siis rända rutul
Pilwe piirila,
Juhi armu jutul
Helki hõbesta
Üle kalju kalda
Lak'wa laene raal,
Dudsa õnne walda
Kallil kodumaal.

Kus on roosinupud
Ditsmas akna all,
Kaunid kullerkupud
Kaldal kosuwal:
Sääl ja sala sumal
Helgi hingesse,
Kullalisel kumal
Läbi lehtede.

Sääl ja armu silma
Säral seleta,
Kurbtust õhtu hõlma
Põuest peleta,
Sala soowil sinna
Tuhat terwist wii,
Armsamal' sääl anna
Suud ja hellasti!

75. Kaks südant, üks haud.

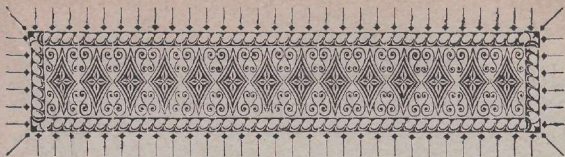
Üks rahu rüpeke
Meid wõtku hoiule;
Ta pääle tüdimuse
Ja kange kannatuse —
Jah wõtku wiimati
Meid hõlma ühtlasi!

Üks riist ka kalmu pääl,
See mäletagu jääl,
Kaks südant kindlas armus
Ka uinuwad weel põrmus:
Mis armul seuti,
Ei lahku surmaski!

Üks kroon ka ülewal
Kord juurel isamaal
Saab meie kulmu katma,
Ja mure hauda matma,
Kui koidul kattewad
Kõik hana ahelad.

III. Laikes looduse templis.

Lapsukene, laula ja
Loojal' tänu löpmata,
Kes sull' loonud linnukse,
Kulla kauni kewade.

76. Kõrred ja lehed.

Kuldjäd õisi köitnud
Sulle krooniksja
Kuulsad laulu loojad,
Kallis kodumaa!

Kuiwi kõrrekessi,
Kus ka lehti sees,
Koduringul üksi
Leidsin jalge ees.

Ei nad õie ilus
Õõsuda ei mõi,
Nad on lehed, kõrred,
Kuis neid sügis tõi.

Siiski ära põlga
Neid, ja isamaa,
Õõisin sinu wainult
Neid ju noppida!

77. Kewadet oodates.

Kewade,
Kaunike,
Millal jälle kullerkupud,
Millal hörnad õie nupud
Heinamaad meil ehiwad,
Luhal lahkest lehiwad,
Kuna paistab päewake
Armsaste?

Pääsuke,
Meitele,
Millal üle mere jõuad,
Tuule tiiwul tulles jõuad,
Paigutama pesakest,
Laulu löõma südamest,
Hellal häänel helawal,
Sulawal?

Päewake,
 Kullane,
 Peleta ja talwe marud,
 Glusta ja aasad, arud,
 Helt'wa kaste helmedel,
 Tuulekejel tafajel,
 Wii sa kalliz koduke
 Ditsjele!

78. Kewade anne.

Kuldatiwul taewa ingel,
 Kewad, ime ilu sees,
 Mis tood minu waesjel' hingel',
 Kes ma kurdan silma wees?

Koidu hiilgaw helt ja ilu,
 Kas sa mulle kuulutad
 Hauast ärkawada elu,
 Kahu päikest röömsamat?

Nagu katkes lume kate
 Kuldse kodu kallastelt,
 Nõnda fergib mure mate
 Sinu murtud südamest.

Päewa paiste kannikese
 Paneb kaldal kosuma,
 Päewa paiste südamesse
 Toob jull' ime ilu ka.

79. Kewadesse.

Dh tule taewast alla
 Weil', kuldne kewade,
 Ja talwe waewast walla
 Tee nurm ja niiduke!

Wii orus oja wesi
 Sa lustil lafsuma,
 Ja lahkeid lillekesi
 Las' kaldal kaswada.

Ja koplis kuldaeelel
Laf' tuhat linnukest
Sa hüüda hõbehäälel
Meil' soojast südamest.

Sest, kewad, kui ju ilu
Meil' kostab kõlades,
Siis waitib, waitib walu,
Mis rinnas wäriſes.

Seks tule Jsa õuest
Meil' roosi riidesſa,
Siis peletad ja põuest
Kõik mure minema.

80. Kunas kewade?

Kunas, kewade,
Dustil lehitſed,
Luhas, lilleke,
Millal muhened?

Lahke laululind,
Hõbe häälega,
Kunas kutsud mind
Unest ärkama?

Talwe tuiſt ja torm
Wainud wangistas,
Kinni niit ja nurm
Haua ahelas.

Sest ſiis, taewa taim,
Kallis kewade,
Wabasta ſa waim
Elu, ilule!

81. Kewade.

Linnukene, laula ſa,
Hüüa hõbehäälega!
Hüüa toidu hiilguſest,
Kullarikkaſt kewadest,
Kuis ta metsas mühiſeb,
Muru ueſt muheneb.
Linnukene, laula ſa,
Hüüa hõbehäälega!

Lillekene, lehka ſa,
Lehka armsalt aasala!
Lehka luſtiſt lõbuſaſt,
Die iluſt hõrnemast,
Kingi ueſt ilmale
Kinda rahu rohkeſte!
Lillekene, lehka ſa
Armsalt aru aasala!

Djakene, oowa ja
 Järwe randa rutuga,
 Wii sest talle sõna säääl,
 Mis ja nägid nurme pääl,
 Kuis siin loodus uueks läind,
 Kewade kõit tõiseks teind.
 Djakene, oowa ja
 Kiirul, keerul orusfa!

Päewakene, paista ja
 Jälle elu helgiga,
 Sinu säraw filmake
 Plustagu ilmakse,
 Kinkigu tall' kosuwust,
 Loogu talle lõbudust.
 Päewakene, paista ja
 Jälle elu helgiga!

Lapsukene, laula ja
 Loojal' tänu lõpmata,
 Tema löigi linnuksse,
 Kuldse õite kewade:
 Sestki laene libiseb,
 Päikse läige leekineb —
 Lapsute, siis laula ja
 Loojal' tänu lõpmata!

82. Kewade ilu.

Kuulgem, kuidas kuldne ilu
 Talwe kaijust kerkinud,
 Kuidas kurtwa hinge walu
 Tuhat wõrra tasutud,
 Kuidas hörna õhu mängil
 Kallis kewad kõliseb,
 Kuidas talwe surma fängil
 Tme elu heliseb.

Waatkem, talwe takistusest
 Waba on nüüd mets ja maa,
 Kõidikute kimbatusest
 Pääsenud ta forraga:
 Kingul jälle oras ehib,
 Drus oja siriseb,
 Lugas lillekene lehib,
 Muru õitel muheneb.

Toa tolmu seeft siis õue,
 Aftkem oja kaldale,
 Sää! meil' elu, ilu põue
 Kallab kuldne kewade,
     Paneb joontes woolma were
     Kärmamala fiirula,
     Woolma hinge rahu mere
     Kõrgeft taewa kojasta.

Kaunimaid seks kannikefi
 Pärjadeks nüüd punuge,
 Lühalt lahkeid lillikefi
 Pange kurtwa kulumule,
     Ja siis kiitke lille wäljal
     Iha armu otsata,
     Kes on jälle aasjal haljal
     Kaunistanud kodumaa!

83. Hommik.

Koidu roosikumal
 Hommik naeratab,
 Une hõlmast ilma
 Üles äratab.

Päike idast hiilgab
 Ime iluga,
 Kuldakuulil särab
 Üle ilmamaa.

Lühad linnu laulu
 Walgel' wastawad,
 Imealma Loojat
 Kooris kiidawad.

Ja sa, inimene,
 Looja lapsuke,
 Eks sa ärka, ärka
 Waimu walgele?

84. Öhtu anne.

Kui peegel järwe wäli,
 Ja wait ja tasane,
 Ja wasta tähti tuli
 Säält paistab armsaste.

Kui kuldaleegid loitwad
 Mad hõbe wõlwila,
 Ja ilu ilma näitwad
 Teed hingel' otsata.

See sinu anne, õhtu,
Mil rahu kuulutab,
Mil päewa häda õhtu
Ja walu waigistab.

Kord mull'gi, õhtu, helgi
Nii, waike, kullane,
Mind juhi oma telki,
Kus rahu jääd'waste!

85. Hommik looduses.

Kui toidukuma punetab,
Kui kaste helmed hellimas,
Kui taewatell ju sinetab,
Kus wiinne täht weel wälkimas,
Siis puude ilus
Ja metsa wilus
Meid Looja unest äratab.

Ta pühendatud troonile
Nüüd loodus palwe õhtu rit toob,
Sest iga rohu taimetu
Ja armurikkast rinnast joob.

Ta käsi kattis
Ja warjas, mattis,
Ta hääl nüüd hüütab: Ürgake!

Nüüd püha waike wangistab
Kõik elu metjas mühawas,
See kallist tundi tähendab,
Kus kuldne päike tõusemas,
Sest wägew Looja,
See rahutooja,
Maailma unest äratab.

86. Esimene õis.

Esimene õiekuu,
Kannikene kase alt,
Kuis sind hoian, hellakene,
Südamele soojemalt!

Sinu hörnas öie hõlmas,
Kaste hiilgab iluga —
Tahab pisaraid see filmas,
Kurwastust mull' kuuluta?

Ei — jeks saada, kaste weji,
Weelgi õiji õitsele,
Keelgu neist su roosikäsi
Kõike kahju, kewade!

Küll siis ehin kannidega
Oma kodukohatest,
Laulan lahke südamega
Tema öie aasadest!

87. Pääsukesele.

Dh pääsu, peeni linnuke,
Sa rõõmurikas, kullane,
Sa laulad jälle Põhjalas,
Et laulust kodu kõlamas!

Su hõbe keel, su kulla suu,
Su laul, see kõrgest kõlagu,
Kui tiibu lennul lehwitad
Ja rõõmu wiiji weeritad.

Mispärast, pääsu, Põhjalat
Sa nõnda wäga armastad?
Kas kallid sull' ta kenadus,
Ei meelest läe ta mõnujus?

Ta saared, salud, wõsitud,
Ta kuusitud ja kaasitud,
Ja hõbekastes lilleke,
See lõunes puundus sinule.

Me taewas õhtu kullasja,
Koit oma kauni kumaga,
Nii kui ta paistab Põhjalas,
Sind, pääsu, siia juhatas!

Seft Põhjalas siin, pääsuke,
Wõid elada ja armule,
Arm elus sind siin käsitab
Ja surmagi sind pesitab!

F. P. Remelli järelt Soome keelest.

88. Päewapaiste.

Oh päewake, oh päewake,
Miks paistad minu hingesse?
Kas oma kuldse kumaga
Mul tahad südant sulata?

Kas kewadel', kas kewadel',
Ja tema taewa walgusel'
Sa tahad aset teha siin,
Kus enne mäsjas mure piin?

Oh päewake, oh päewake,
Nii paista minu hingesse,
Et oma ime iluga
Mul saadad talwe minema —

Et minagi, et minagi
Nii ärkan elul' õieti,
Kui kannike, mis kosund sääl
On päewa paistel kalda pääl.

89. See ilm on sinu.

Mull' koju kohab kallid hiiud,
Kõik ilm läind ilule,
Ei süda enam seisja nüüd,
Tal kodu kitsuke.
Nüüd kostab lõu lauluna
Mull' hingepõhjani:
See ilm on suur ja ilus ka,
Ta on su omagi!

Nüüd, süda, saad sa avaraks,
Kui seisaks kõik su naal,
Silm, sinu ring saab laiemaks
Ja viibib kaugel maal.
Ka pilved läinud rändama,
Neil' hõiskan vieti:
See ilm on suur ja ilus ka,
Ta on su omagi!

L. Bauert järel

90. Kas sa mõistad?

Kas sa märkad lille meeli,
Kuna kosub kevade,
Mida hallik kuldakeeli
Hüüab orus vajale?

Kas sa mõistad õhu mängi,
Viikumist ja läikimist,
Mis teeb wabaks waesid hingi,
Peastab meelt ka murelist!

Kas sa kuuled laulu kõla,
Kuis ta kostab kaasikust,
Sinnu laulu hõbe hela,
Sme häälte ilusust?

Tead ja, mis tähte telgil
Tähel' ütleb tähe juu,
Kui ja waatad õhtu helgil
Ilma, mis on määratu?

See on armastuse õhe,
Ilmast tungib läbi ta,
See on püha armu puhe
Käsi, põrm, sind loota ka!

91. Miks mures?

Süda, miks ja mures waewas,
Miks ja mures, meeleke,
Eks ja näe, kuid kuldataewas
Läinud päike leegile?

Vinnukene laulab wasta
Talle hõbe häälega,
Kannikene wõtab kosta
Walgel' ime ilula.

Vill ja lind ja mets ja mägi
Laul'wad Jsa heldusest:
Kuida suur ta arm ja wägi,
Mis meil' ilmub ülewest.

Süda, ei siis mures, waewas
Tõhi seista sinagi,
Sul on päike armutaewas,
Mis sul paistab järgesti!

Sul on Jsa, inimene,
Jäta mured maha tõest,
Laps ja sel, kes Jgawene,
Suur ja helde armu wäest!

92. Otsimine ja leidus.

Läksin metsa marjule,
Marjule,
Leidsin aga lillitse,
Lillitse!
Oli vies ilusas,
Kaste hõbel helkimas,
Lillike,
Kallike.

Koppisin siis nobemalt,
Nobemalt,
Lillikese lepa alt,
Lepa alt!
Panin punga paisuma
Kinna vastu rõõmuga,
Lillitse,
Kallitse!

Aga õitsew dieke,
Dieke,
Kautas palge punase,
Punase,
Pigistusest palawast,
Suutelusest soojemast,
Dieke,
Hõrnake!

Dh et magus maafikas,
Maafikas,
Sa ei olnud leitawas,
Leitawas!
Weel sull' laulaks õnne lind,
Inglikäsi kastaks sind,
Lillike,
Kallike!

93. Oh lille loor ja linnu laul.

Dh lille loor ja linnu laul,
Dh ilu hiilgaja,
Dh taewa õhk, nüüd elu jõuul
Mull' hinge tule ja!
Dh tule, tule, tule tõest,
Sa taewa õhk, nüüd elu jõuul
Mu hinge tule ja!

Dh tule aeg, kus kõlab kõik,
Kus elu helamas,
Kus laulule wiib lahke läik,
Kui kewad kõlamas :
Jah tule, tule, tule tõest,
Sa taewa õhk, nüüd elu jõuul
Mu hinge tule ja!

Saksa keele järel.

94. Wiimne lill.

Wiimne lill, mis kosund suwe põues,
Päitse paiste petnud õitesse,
Oh kuis wärihed ja külmas õues,
Sügis juigutab sind surmale!

Wiimne lill, ja ära usu päitkest,
Kui ta petis pilguks naeratab,
Härma loor ta kahwatanud läitkest
Surma järgiksa nüüd walgust saab.

Wiimne lill, oh tuulest, tormist tule,
Peida end mu põue ligidal,
Alwa weel kord kallis roosi pale —
Seda lastan silma pisaral!

Wiimne lill, siis waitind torm ja tuuli,
Soojal rinnal hingad rahuga,
Sala üksi hüüab roosihuuli:
Soojal rinnal õnnis uinuda!

95. Merele.

Merele, merele
Liigu, laewa, liigu,
Kaugele, kärkeste
Wete wäljal liigu:
Mindki ja kanna kairjula
Kõige mu mure koormaga,
Kaugele mind kanna!

Laenela liuguda
Laf' mind lahutuseks,
Palawa, piinawa
Järel jahutuseks —
Senni kui õhtu õhuke
Kahugi kodurannale
Lehwiteleb taewast.

Meresse, meresse
Kogu koorma heidan,
Sülesse, laenele
Tusa piinad peidan:
Mis mind on kaua kimbutand,
Walus ja waewas wangistand,
Mere woog, ja mata!

Koduje, koduje,
 Laewake, siis liigu,
 Kallile kaldale
 Kiigu, jälle kiigu:
 Juba sääl tõusnud toidu tuld
 Toob mulle uue usu tuld —
 Kodus loodan, loodan!

96. Öhtu pilwete.

Pilwete,
 Öhtu öhul pilwete,
 Kas ja ruttad,
 Kas ja tõttad
 Päikse järele?

Minagi,
 Tuule tiivul minagi
 Tahaks sõuda,
 Tahaks jõuda
 Üles ühtlasi.

Pilwega,
 Tahaks ühes pilwega
 Häda orust,
 Mässu marust
 Ära lennata.

Pilwete,
 Ghahelgil pilwete,
 Sihi, sihi,
 Hinge juhi
 Üle pilwete —

Walgesse,
 Juhi hinge walgesse:
 Rahu raale,
 Flu maale —
 Päris päewale!

97. Merel.

Mere peegel lahke, läigib,
 Wete wäli tajane,
 Päewa paiste armus annab
 Suud ta sügawusele.

Minu elugi on meri,
 Päike paistab talle ka,
 Awab kallil kuldawalgel
 Sügawuse šalama.

Kuid see meri, elu meri
Liigub, liigub, laenetab;
Tõuseb wähe tuulekene,
Kõhe äike ähwardab.

Armu päike, paista, paista
Sina mulle otsani —
Küll see meri wissist' waikib
Õhtu wilus wiimati!

98. Õhtu.

Õhtu tuleb taewast
Ingli tiiwula,
Wõtab hellalt hõlma
Suure ilma maa.

Mits siis, wäike süda,
Kardad kangesti?
Waikse õhtu hõlma
Wau sinagi!

Õhtu tuleb taewast,
Ingli kättega
Pühib kuumalt kulmult
Higi palama!

Sull'gi, waene süda,
Kikkalt tähteraalt
Doob ta taewa rahu,
Suurelt ijamaalt!

99. Oh kingud, orud, salad.

Oh kingud, orud, salad,
Sa metsa salguke,
Kus waitiwad kõik walud,
Kõõm woolab rinnasse.

Sääl wäljas püüab petta
Mind ilma ilu heik,
Sa omal rahul kata
Mind, haljas lehetek!

Su waikne taewa rahu
 Loob rinda rahu meelt,
 Et iial hing ja ihu
 Ei effiks rahu teelt:
 Mis see mull' meelde hüüab,
 Ma kuulen rõõmuga,
 Ja teus, tões püüab
 Hing seda ilmuta!

Müüd lahkun sinust ära,
 Sa metsa templike,
 Ja kauge ilma käre
 Toob tüli minule:

Kuid sinu waikne wägi
 Mind säälggi kosutab,
 Ja wool'gu palgel higi,
 Mu süda nooreks saab.

S. v. Eichendorffi järele.

100. Sūgis kaldal.

Kolletanud kase lehed
 Kiikwad tuules kaldala,
 Wesiroosi walget ehet
 Dtsid laenelt asjata.
 Üksi mõni raugend roogu
 Kõigub külma tuule käes,
 Kuna kaalub wete woogu,
 Kaalub alla kanges wäes!

Laskuw laene, kas mu lootust
 Kannad alla hauale?
 Laugend leht, kas sa mu ootust
 Matad mure kalmusje?

Nupute, su närtsind ilu,
 Mis see mulle kuulutab,
 Kas see üksi waewa, walu
 Kurba hinge kujukab?

Minu lootus, ei see sure,
 Sure langend lehtedes,
 Olgu rinnas raske mure,
 Mure waeses südames :
 Kodufallast jälle ehib
 Pea kuldne kewade,
 Lilleke siin lahkest lehib,
 Wiib mind uue ilule !

101. Öhtu jutlus.

Öhtu sala sõuab
 Üle mere, maa,
 Une waibal warjab
 Kingu oruga.

Tuba järtwe laene
 Udus unistab,
 Kase oks ta kaisju
 Kaldal küünitab.

Laene laaksumine
 Korral kadunud,
 Kase armu kõnel
 Woog on waigistud.

Meeleke, kas mõistad
 Seda jutlust siin?
 Ei ja enam kaeba,
 Mõõda mure piin.

102. Sügis.

Sadu singub, wilu wingub,
 Muljub, matab Maarja maa,
 Dielese õitsemise
 Sunnib sügis suikuma.
 Loode piirilt lõhkeb, puhkeb
 Umbne udu,
 Külma kudu.

Wihma wihin, tuule tuhin,
 Millal rangeb sinu rõhk?
 Millal loidab, kumal koidab,
 Maerab jälle hörnem õhk?
 Katab jälle murul, orul
 Raste weji
 Lillekefi?

Elu walgus, taewa selgus,
 Kuldne päewa paistete,
 Woola uuest õnne õuest
 Kartjal', kurtjal' hingesse!
 Säde kõrgest, wõida, kõida
 Lume lõimud
 Wilu wõimud.

103. Jälle sügis.

Ju kure parwed liikwad
 Ja lennul lehwivad,
 Nad lõune maale liikwad,
 Kus õhud hellamad,
 Kus weel kewade
 Helgib ilmale.

Ju wikat wilja woogu
 Sääl maha muljumäs,
 Kõik langeb ühte loogu,
 Mis kewad kasvatas:
 Seda, sügise,
 Teed ja meitele!

Ju haljast kinku katab
 Pea walge surma rüüd,
 See loor, mis meidki matab,
 Kui waitib elu hüüd:
 Sest meil' sügise
 Tuleb kõigile.

Kuid süiski, kohtund süda,
 Sest ära ehmata,
 Kui seisatad, su häda
 Saab täiest' lõppema:
 Kewad kullane
 Wiib sind koidule!

104. Öhtule.

Päewake,
 Öhtule
 Kaalub sinu kuldne kuuli,
 Juba õhtab jaha tuuli
 Mõõda maad
 Närtfiwat.

Kästete,
 Kullane
 Sadab pais' wast pilwest alla
 Tuhand' helmel helkiwalla
 Wainudel',
 Jänustel'.

Õhtule,
Hingefe,
Pöörab pea sinu päewa,
Kuna liigub elu laewa
Laente käes,
Woode wäes.

Hingefe,
Mehiste
Wõitle, et ju õhtu wiitwul
Kumab koit jull' rahu tiitwul
Ssamaalt
Ulewalt!

105. Weerinud päiksele.

Juba päite kuldapalge
Katnud õhtu udusse,
Sala wõimus elu walge
Wiinud une rahule:
Juba ta kadus finkude warju,
Kuldas weel kõrgete mägede harju,
Ehtis wiimse wõimuga
Ilma ime ilula.

Päike, sinu wiimne sära
Sattus minu filmagi,
Siit ta imeline wara
Südamesse tungisi:
Uuele leegile hingefe ärkas,
Parema wõimuga meelele märkas —
Kiita kõigeförgemat,
Õo ja päewa Issandat.

Gil'ne säde siiski kauks,
Kui ei kumaks koiduke,
Kui ei wari jälle wauks,
Annaks aset päewale:
Sest ja päewake, tagasi tule,
Elu ja walguse loojaks meil' ole —
Lehwi uuest, mahe loit,
Tõuse, tõuse kuldne koit!

106. Õhtu hünd.

Kallis õhtu jälle
 Waub waikseste
 Kodu kinkudelle,
 Kaunis, kuldane;

Wõtab rahu hõlma
 Wäfind rändaja,
 Hellast, hellast ilma
 Hüüab tasa ta:

Isa tähte taga
 Walwab ülewal;
 Uinu, uinu, maga
 Armu tiiva all!

107. Õhtul.

Miks kallis päite, kullane,
 Läed looja jälle sa?
 Miks hakkad ikka uueste
 Sa palet warjama?

Kas on su meelest see maailm
 Täis häda, ahastust,
 Et otsib mujalt sinu film
 Tõist abi, toetust?

Oh oleksin ma linnuke,
 Su juure tõttaksin,
 Maailma jätaks järele,
 Siit ära ruttaksin!

A. Käty järele Soome
 keelest.

108. Õhtu palwe.

Näe, kuidas õhtu lahtub,
 Ta pale kullane!
 Ja wiimast laulu õhtab
 Ka oksal linnuke.

Ka lillekene laulaks,
 Kuid häält ei ole tal,
 Tal nõrgub üksi päake
 Kui waiksel palujal.

Mii terwest Looja templist
 Sa kuuled palwe häält,
 Mäe tünkalt, oru põhjast
 Ja läikwa laene päält.

Sääl palwe koorid kostwad:
 Meid, Issand, warja ja!
 Need meilegi säält hüüdwad:
 Laps, hakka paluma!

109. Öö.

Öö kuldne rahu katab
 Meil jälle metsjad, maad,
 Ja waitfel warjul matab
 Mäed, orud uinujad.

Ma aga waatan sinna,
 Kus walgust leian ma
 Mis ei wõi looja minna,
 Sest Looja ise ta.

Sa, püha walgus, peida
 Mind oma hoiule,
 Mu ööd ja ise heida
 Su armu meresse.

110. Linnukesese.

Oh laula, laulu lindu,
 Sirguke seleta,
 Kuis ikka, ikka sinul
 Mind hõistab rõõmuga.
 Mind wara hommikulla
 Su hääli äratab,
 Mind õhtu hilja, hilja
 Su wiis weel waimustab.

Su pesa peenikene
 Ja tühi sinu ait,
 Kuid siiski ikka, ikka
 Sa rõõmus olla wõid;
 Ei homse eest ja hoolta
 Siin kanna koguni,
 Ei palakese puudus
 Sind waetwa ialgi.

Siin mitu meest, kel kirstus
On rikkust rohkeste,
Kel käes on võim ja vägi,
Kroon pääs on kullane,
Ja siiski koidu kumal
On rõõm taist kaugela —
Kuid sina uue päeva
Su algad lauluga.

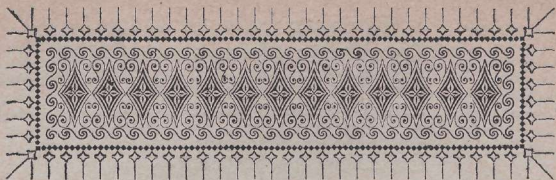
Kui palju parem lugu.
On meie elu teel
Ja siiski selle teega
Me pole rahul veel!
Su elu inimene
Weel tihti varitseb,
Ja siiski sina kiidad —
Ja tema nuriseb.

Miks on ta siis nii vähe
Siin rahul, rõõmustud,
Kui Looja arm tall' andid
On küllalt kinkinud;
Ja miks ta wenna wasta
Nii väga suurustab,
Kui rahutumal rinnal
Ta puudust pajatab.

Oh laula, linnukene,
Ja Loojat kiida ja,
Ei omal murel taha
Su laulu eksita.
Tee oma pesakene
Kest minu koplisse,
Siin õpeta mind sina,
Kuis jään ka rahule!

Runeberg-Lönnroti järelle Soome keelest.

IV. Paulu ja luule lobul.

Sa laulik, võta armu lüu
Kui kulda vara silenda,
Su laul siis varjab hinge valu
Ja tema õnnist õnne ka.

111. Saul ja suul.

Wõitlen valu wees,
Maru mäsku sees,
Laulan lahke laulukese,
Saul see tungib südamesse
Mulle isegi,
Hinge põhjani.

Lahke lauluke,
Läbi marude
Wiid mind waimus õnne ilma,
Zuhatad mind Jsa hõlma,
Kes on käskija
Tuulel, tormil ka.

Lahkel luule maal,
Ditswal õie raal
Märkan, kuis siin kaste wesi
Kastab üksi kannikesi,
Et nad õitsele
Lähets täieste.

Mõnda, laul ja luul,
 Sinu koidu huul
 Kuitwatab mul pisarpalge,
 Awab hingel armu walge —
 Nii et rahu näen,
 Waitseks, waitseks jäen.

Lahke lauluke,
 Jkka minule
 Kalliks kosutajaks ole,
 Siiski mulle saatjaks tule,
 Kui mind paltwega
 Pandaks hingama!

Püha, püha laul,
 Taewas pühal auul,
 Juhi hellal häälel sinna,
 Et siit saame rahu linna,
 Tõeste tormi teelt,
 Wiimaks walu weelt!

112. Kui pundkus kannel.

Kui kaunis kandle kõlin
 Peaks iial puuduma,
 Ja hella hääle helin,
 Laul lahke lõbuga,
 Siis poleks õitel õhku
 Siin Taara taewa all,
 Ei läheks nupud puhku
 Ka koidul kuldsemal.

Ei armastuse mõnu
 Võiks meie maitseada,
 Ei sala soowi sõnu
 Saaks iial ilmuma,

Kui armu kallist warast
 Meil hääle ei heliseks,
 Kui hinge sala särast
 Meil keel ei kõliseks.

Ei püha priiuspüüdu
 Meil meel ei mõlgutaks,
 Ja waba meeste hüüdu —
 See kauds suutumaks,
 Kui oleks kannelt waja
 Ja hella häälega,
 Kui kuldne keelte kaja
 Kord peaks kustuma.

Seepärast, kallim kannel,
Dh kõla, kõla weel,
Ja juhi õndsas õnnel,
Meid takistuste teel!

Meil' raske elu sunnil
Sa kõla kosutust,
Sa wala wiimsel tunnil
Weel hinge jahutust!

113. Laukikule.

Kui kõrgi mõistus kuulutanud,
Et unistus on usu ilm,
Kui teadus tühjust kummardanud
Ja salgand, mis ei näe film:

Sa laulik, tõises ilmas asu,
Sul wäraw lahti taewa teel,
Sa Looja elu wäge usu,
Sa usu, mis ei mõista meel!

Mis püha, üksi seda nõua,
Mis kumab koidul kullasel,
Kus taewa tõde, sinna sõua,
Sa laulik, luule tiibadel.

Ja nimelt wõta armu ilu
Kui kulda wara ülenda,
Su laul siis warjab hinge walu
Ja tema õnnist õnne ka!

Wene keele järele.

114. Sõtu luul.

Dh tere, kuu, ja kullane,
Mis kumad sa nii kauniste,
Dh seleta mull' omad salamad lood,
Sa wiisiste minule sõnumid tood,
Mu kallilt, kaunimalt.

Mis wõiksin sulle kuuluta,
Su armu pole näinud ma,
Ja mis sääl ka mõtleb naeste meel
Ja lahkeste hüüab neiu keel —
See wiis sull' wõeras on.

Sul õigus, kuuke kullane,
Jää minu kallist kaugele,
Sest waatad sa kord tema silmasse,
Ei looja sa lähe siis iialge,
Tall' hiilgad sa igawest.

See lauluke on õhtu luul,
Üks rändaja laulis nii kumawal kuul,
Kuid kes teie lambila laulate nii,
See wiis teil weerib wõeriti —
Eh! ta küll kerge on!

Saksa keele järele.

115. Laulu lugu.

Sa kuuleks laulu lugu,
Oh lahke lapsuke,
Üht wiisi wanast ajast,
Mis mõnus meelele.

Siis kuule, kudas kewad
Sull' kaldal kohiseb,
Ja armhas lille aias
Sull' lugu figeneb:

Kord kumas mere kaldal
Üks koda kaljula,
Ja mere laene lahus
Ja müüriil määrata.

Sel majal marmoršambad,
Üks wafest wätkuwaft,
Ja pörandadki pandud
On kiwist kallimast.

Sääl haljas terast seinäl,
See särab peegli sees,
Ja walmis were tööle
Kui ta on rüütli käes.

Neid kõiki pidupäewaks
Nüüd kutsunud kuningas,
Ja nende ümber kannel
On kuldselt kõlamas.

Sääl kannelnikud kaua
Ju wõistu wõidelnud,
Nad kiidu palka püüdnud,
Mis wõitjal määratud.

Üks laulis seda lugu:
„See ülem õnnessa,
Kel ilma haigemajas
On ilu ehtena.

Sest kiidan mere koha
Ja metsa mühamist,
Ja naese lille nägu,
Ja hellust ehalist.“

Kuid troonil wiibis mõttes
Weel kurblik kuningas,
Ta andis tõijel käsku,
Et kannelt kõlistas:

„Mis oleks ilmas enam
Kui tõde, taewa taim,
Kui seda palgaks peetaks,
Et langeb wale lõim.“

Kuldkojas siiski kurtes
Weel waatas würsti film,
Kas kosuwamat kostust
Tall' annaks luuleilm.

Ta lasseb ligi tulla
Weel neiu näguja,

Kel ta on kannel käesja —

Ja keeli kõlistä :

„Oh kuningas, mis ilmas
Meid tõeste õndsaks teeb,
On armu püha hallik,
Mis rinnus kuumalt keeb.

Arm, ta on taewa tuli,

Leek püha wäega,

Arm ilma furnu hana

Sel saadab elama.“

Siis wõttis karstest käest
Sääl kinni kuningas,
Ja seda sala soowil
Ta pehmelt pigistas.

Ta luges, mis sääl filmis

Weel kaunilt kirjutud,

Mis süda sala rinnus

Weel waitfält warjanud.

„Et ilu, tõtt ja armu
Sa mulle seletaks,
Et sinu kandle kõlin
Kõik kurja peletaks,

Seks, armas neiu, astu

Mu toeks troonile,

Mull' kauniks kaasaks ole

Mu kajas jäädwaste.

Mu krooni kuldne kuma

Sull' olgu ehtekja —

Kuid sinu keelte kõlin

Mull kallim kullasta.

Sel ehi armu ilus

Mu laia riigi maid,

Sa seu ühel paelal

Siin suuri, madalaid.“

Neid sõnu ja ei mõista,
Mis kostnud kuningas,
Siis mine õie maale;
Kus lilled lehtkamas.

Sää! jeda luule lugu
Sull' laulab kewade,
Kus armu kuldne kõla
Wiib aasad õtsele

116. Põhjala kuninga tütar.

Kussa tõuseb kalju kallas
Taewa poole Põhjalas,
Sää! kord wägirikas wallas
Mõus kange kuningas.
Silmas ta, siis tegi hirmu
Tuli tema pilkudes,
Tema sõna surus põrmu
Kangelasi kahwates.

Ja meredes lõpmata laewade sõidud
Ja wägewas wallas waenlaste wõidud,
Need kulda ta kantsi tall' kandsiwad sää!.

Smelises ilususes
Kerkis tema kuldne kroon,
Tähtistaewa toreduses
Mõus wägew würostitroon.
Päitse pilti katukjella
Nähti kulla kumala,
Tipud kullast tornidella
Paitstid üle Põhjamaa.

Ja siiski weel kullasta kallimat kasu,
Tõest Põhjala tähtsamat, wõimsamat wõsu
Sää! warjati kullaste wallide sees.

Katju, kuis jääl kainel astel
Roosiaias Armula
Hommikulsel kaunil kastel
Tahab loodust tereta,
Tahab õilmist õnne juua,
Uue elu äratust,
Et siis ise armu luua,
Waigistada wiletsust.

Ja see ep see kuninga ilusam idu,
Ja parema tundmuse pühalik pidu,
Ja tütreke, kallim kui kullane kroon.

Neitji põsed punetasid
Koidu hell'wal ehala,
Neitji filmad finetasid
Wõistu pilwe piiriga.
Neitji hiilg'wad hiukse salgud,
Tuule lõhual lehwiwal,
Sätendasid nagu wälgud
Taewa weerel tumekal.

Ja kõigest sest kallim weel oli üks wara,
See oli ta südame salalik jära,
Ja kainus, ta karstus, ta heldene arm.

Kuninglikust kõrgest kojast
Astus alla Armula,
Otsis rõhutuse rajast
Õhk'waid õnnetusesja,
Otsis neid, kel kortsud palgel
Arwamata häda sees,
Kellel õõ on päewa walgel,
Kelle filmad wool'wad wees.

Ja hädaste higi ta otsade eesta
Ja pisaraid pühkis ta filmade sees
Ja haawu ta kõitis jääl kinni kui arst.

Kui siis kaunis neitji kõndis
Madalusest tagasi,

Tema rohket rõõmu tundis
Ündjas rinnas dieti:
Ja mis tujus tuiawas põues,
Seda walas neitsike
Kuninglikus kõrges õues
Kuldse kandle keeltesse.

Ja lõbusalt laulis ja mõnusalt mängis
Siis kuninga tütar, et hinge just tungis
Ta tundmuserikas ja taewalik wiis.

Sest ta mängis mõnusest
Armu wabas wallassa,
Laulis lahkest lõbudusest
Hella meele majala,
Laulis sest, kuis armu käel
Hinged alles elawad,
Südamed just taewa wael
Kõitel kokku sulawad :

Et kõrgus ja kõrkus kogunist kaub,
Kus armastus jäädawalt südamed seub,
Ja kroonigi helkiwam ehitus on.

Kuula imet, mis sääl kõlab
Wastuslaulu wiijina,
Kuula, kuula, mis sääl helab
Dotusrikkalt orusta!
Kes sääl tehwas karjustuues
Kandle keeli liigutab,
Kes sääl imelugu luues
Kuuljat õnnel kiigutab?

Ja kui ta ka lehwemas luues sääl salmib,
Ta ometi hörnemaid dieksid palmib,
Ja jumekas noormees ta ise ka on.

Noormees mängib õnne ilust,
Mida maitseb waene maa,
Keda wiletsuse wilust
Üksi päästnud Armula,

Laulab neitsi lahkest meelest
Halastajast heldusest,
Kõjutawast trööstikeelest,
Urda armu tegudest.

Ja sõnab ka sellest, kuis Armula algand
Ta südames asuma, mis ta küll salgand,
Kes kuninga krooni ees ükfi kui põrm.

Kõrget kantfi kole wärin
Nüüd jääb äkki ehmatas,
Nagu kõue kange mürin
Kalju pinda pimestas,
Päike kautas kulda walgust
Läikwa, liikwa laene sees,
Kuldne sära oma selgust
Wirwendawas mereweis —

Seft kuningas wandus ja needis, mis jõe,
Ja tujala paisunud oli ta pale,
Seft wiha tas äratas armastus-laul.

Hõrna wiisi armsam helin
Kangelast on kimbutand,
Kaunim kandle keelte kõlin
Waenumees on wihastand.
Kannelnikku kehwas kattes
Berewandes hirmsamas
Põrgu põue maha mattes
Needis kole kuningas —

Ta needis ta kandlela kõlawat keelta,
Ta needis ta armusja põlewat meelta,
Ta needis ka jeda, — kes armastust loond!

Wõrdlemata wiha wandeks,
Kuis, ja keel, wõid paenuda,
Kuis end koleduse kandeks
Mlanda wõid iial ja?
Waat', ju Taara noolid tuiškwad
Kariistuse kohtule,

Waat', ju surmawaimud luiskwad
Wikatit sääł wirgaste!

Kõu müristab kangešt ja wihane wälki,
See langeb sääł kuninga kullasta telki —
Ja pilkane pimedus katab siis maad. . . .

Kõue kärk'wal käristusel
Kaljukindlus kadusi,
Nuujärg maru müristusel
Mere põhjamaeti.
Merde kadus kuldne kuma,
Hele hõbe hiilgaja,
Sinna jumal-wallatuma
Wanne wiis ka kuninga.

Weel laened sääł langesid laenete järel,
Weel kuristik kohas sääł mäsšawal merel —
Kuid laulik on kaldal — ja kannel tal käes.

Wande ohwriks woode walda
Oli waund ka Armula,
Wete woodis armu tulda
Ahti katsund kustuta.
Sinna pidi neitsi noorus
Märtsma kõue noolidel,
Hinge haruldane woorus
Põrgulise püüdmisel . . . .

Kuid forraks weel kuuldi sääł surijat neiut,
Kes laulikut terwitas, hüüdes kui peiut:
„Meid surmaski sidugu igawest arm!“

Imesõna mehe meeli
Unest hüüdis ärgule,
Kohkund sõrmed kandle keeli
Zälle pannud kõlasse,
Viigutasid armu ilu
Ditšewala õnnela,
Kujutasid kangešt walu
Lõhkewasja rinnasja.

Ja wägewart weeris ta laulude lugu
Ja südames sigis ta wiiside fugu —
Et rauane rindki sest rangeda wõis :

„Mere wangistawas füles
„Hingad ja nüüd, Armula,
„Ei wõi ükski wõimus üles
„Haua hõlmast hõigata.
„Päästeriistaks puuduline
„Kannel ja mu karjuskapp,
„Üksi tust siin sihemine
„Waskikeeltes — warijeb.

„Jah, kergita sinagi, kannel, mu rinda,
„Sa maksad siis kallimat armastushinda,
„Jah kõlise, senni kui katkeb su keel!

„Ja kui minu kandle kaja
„Wõtab wiimaks waikida,
„Kui see kallis häälte maja
„Hakkab kofku langema:
„Siis on selle elu ra'ale
„Wimne wiit siin kerkinud,
„Siis wõib selle kandle-na'ale
„Surra süda murretud.

„Ja tujukub siin iial muu armastaw süda,
„Ja tundku mu haul mu ohtu ja häda —
„Ja palwes ta põlwile langegu siin.“

Imeluul see imewäega
Murdis Ahsti ahelad,
Miska walju kange käega
Sidund hauad sügawad.
Lummatwata liigutusta
Mõlkus Ahsti meeltesdes,
Kaunimada kiigutusta
Sala sunnil südames.

Ja Wellamo tütreid sääl ilmusid weela
Ja roosisid puistajid wahuwal teela —
Ja Armula pruutlikus ehtes neil käel.

Neitsiline wetewägi
Kaljufaldal seisatas,
Kus ta laulikuta nägi
Kandli najal kurtumas,
Kussa mäng'ja sõrmed pandi
Kulla karwa keeltesse,
Kussa keelte kõlal kanti
Walu kaebtust kaugele . . .

„Su Taara on kuulnud su kaebtuse sõnu,
Sest maitse ja uueste armastusmõnu!“
Nii äratas mängijat neitsilik foor.

Wesiroosid walgendasid
Wõrjupaari pidukja,
Lagled laineid lõbustasid
Waitsel wesipeegilila,
Luiged uuest lusti lõiwad
Pilakaari pidades,
Lõune tuuled ilu lõiwad
Taewast maha tuhistes.

Ja tugewaks tõusis siis tuuline tuhin
Ja kaldala kerkis siis kangemaks kohin,
Et laenegi uueste lafsuma läks.

Waata imet, tuule tiiwad
Kandwat kaunist paarikest,
Wirmaliste walda wiiwad
Õndsaid wande waenudest,
Sinna, kus on kaunid koidud
Kihlatutel kumamas,
Wabaduse walgusloidud
Slumaasja hiilgawas,

Kus hellasja armusja põksuwad põued,
Kus enam ei ehmata walgud ja kõued,
Kus kosumas õndsuse kewade on.

Kuna, kannelnil, su käed
Hoidwad hõlmas Armulat,
Lase jenni taewa wäed

Laulda wiisi lõbusat,
Lase lahkeid lõuna tuuli
Kandle keeli kiiguta,
Pane koidu armuhuuli
Üle ilma hüüdema:

Jah, woola ja igawest armastusaja,
Su kaldala kaswagu karstuse maja,
Ja kojassa kõlaga kosutaw laul!

117. Mälestus.

Kas see pole kustund luule,
Mis mind enne elustas,
Mis sääl üle hõrna huule
Jälle kaugel kuuldawas?
Kole muiitse leina pidu
Muisitse rõõmu mõnusus,
Mille ilusamat idu
Pidi peitma unustus?

Oh ja ime laulu laene,
Mis ja kõik weel äratad!
Kuulutad mull', et ma waene,
Kadund kuldse õnne raad!

Sest siis ärkab end'ne aega
Dma rõõmu, waluga,
Tungib hinge ime wäega:
Mida mõista ei wõi ma!

Sakka teele järele.

118. Lauluriigi kuningas.

Cha helgil Taara telgi eessa
Wanemuije wiis sääl wärises,
Kuna wainul wälkwa kaste weessa
Muru mahedaste muhenes:
Kannel kutsus kangelasi sõtta,
Märtsaid mehi Taara kullast kotta.

Isa ees jääb pidi alg'ma wõitlus,
Imelise üle ilmamaa,
Heljuma nii haruldane heitlus
Wennameetajate wahela:
Siiski polnud mõega mäsju waja,
Kõikuma siin pidi kandle kaja!

Kandlelööjad pidid Taara kajas
Kuninglikku würsti walima,
Kes wõiks luule riigi rahu rajas
Walitjuse wõimu warjata:
Kes wõiks kannelt rahu märgiks teha,
Et ta kõlal koidaks jäädaw eha!

Wanemuise kutsel kange wägi
Pea ilmus püha troonile,
Astus isa hiilg'wa järje ligi
Seadis keeli korda sündsaate:
Ja siis kuulis kangelaste sugu
Thastawal hingel laulu lugu.

Seft jääb kiitsid Taara imetarkust
Kandle lööjad keeles kõlawas,
Jumalise sala meele märkust
Warijewas hääles helawas:
Kuidas päike kuldab tema krooni,
Tähte sära sätendawat trooni.

Ja siis weeretajid imewiitel
Laululugu meistrid üksikud,
Kandle keeli kiigutades kiitel
Kõigest seft, mis hinge arganud:
Et nii würstiks wõidu mängil saada,
Walitjema waba luule maada!

Esimesed õndja õhtu wilu
Rujutawad kõikwais keeltesja,
Kuidas imeline tähte ilu
Taara käsul läheb liikuma:

Lõbustawat koidu lahtet loitu,
Tõuswa päikse walgustawat wõitu.

Kullast kewadet siis tõine kannel
Kiidu laulul kõrgest ülendab,
Kusja jälle uuel elu õnnel
Hõrnem õh! meil kallast kaijutab:
Kus kõik loodus uuest jälle loodab,
Keda hõbe helmil kaste joodab.

Kolmas kannel kiidab imelugu,
Mida õõpit metsas lõõritab,
Kuis just tema laulikute sugu
Wägewamal tundel waimustab:
Kuis ta luule Taara õitswas õues
Wure matab maha igas põues.

Uued kandled laulwad laen'te langust,
Marust wäsjawalla merela,
Laulwad meeletumast wete mängust
Piirideta woode wallasja:
Kuidas kohutatud kofjed latswad,
Walget wahtu taewa poole pekswad.

Kulda keelte ime kaunis kõlin
Taewa taati wissist meelitas,
Elurikas hõbe häälte helin
Palet lahtel läigil lõbustas:
Siiski wiibis Taara taat weel mõttes,
Mitte sõnakeskil suhu mõttes.

Kuula, kuula, hellalt uusi hääli
Seataks sõudma õhul heljwal,
Uuest' kõlistakse kandle keeli
Lahke luule mõjul mõnusal:
Jah, weel kuuleb pühaline fogu
Järgmist liigutawat luule lugu:

„Kus me' üle kumab Taara taewas
Walgendawa tähe wõlwigas,

Kui siin mere marul elu laewas
Sadamasse peame sõudema:
See on isamaa, see püha pinda,
Kus on kerk'mas meeste raudne rinda.

Kalju kilbila see rind end katab,
Kui ta kaitseb wara kallimat,
Kui meil musta mure hauda matab
Waen ja wiha elu ärkawat:
Kui meilt püütaks wõtta hinge iha,
Meie usku, lootust tühjaks teha.

Kuid siin wõitlejal ta ülem wara,
Taewa kallim and on armastus,
Oma heldus, pruudi armu sära,
Hõrna abikaasa ustawus:
Wõidu wanikul see hiilg'wam helmi,
Ei taft kallimata wilja walmi."

Taara palgel nähti pisaraida,
Ja ta hүүdis lahke häälega:
„Wäino, wõta wiimast lauljat wõida,
Kuningaks ja teda kinnita!"
King tal kuldne kroon siis pähä pandi,
Luulewald ta walitseda anti.

119. Lauluisa Kreukwaldi elu õhtul.

Lauluisa, päewad pöörwad
Sindsa õhtu wilule,
Sinu armufilmad weerwad
Kahu waibal' waitseste.

Ütle, keda oma kannelt
Tahad lasta liiguta?
Kellel kingid kulda pannelt,
Wööda ime wõimuga?

Peab männikussa mängi
Beeritama wägimees,
Kes siin kaitseb kurbe hingi
Kaske walu, waewa sees?

Wõi peab wainul karjusküues
Pois sääl lööma pillikest,
Lithsaid laulukesi luues
Lapse põlwe lustidest?

Kellelegi ei ma kannelt
Kingi, kes on üksina,
Ega rahuriüü pannelt,
Pannelt sõja särgila.

Kalm, see üksikuta katab
Waitse mure waiba all,
Üksikuta mätas matab,
Matab mullal muljuwal.

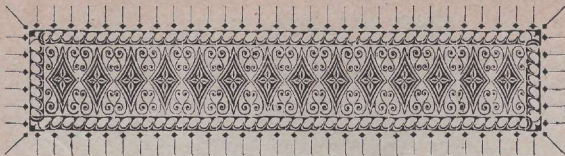
Wõta, terve Gesti rahwas,
Minu kannelt päranda,
Terwe rahwas, see on wahwas,
Rahwast jurm ei raugesta.

Rahwa filmad ka ei kustu,
Kui ta wõsub wooruses,
Kui ta meelega ei astu
Sortsilaste sammudes.

Kõlagu full' kosutusta
Jäädwalt kandle keelte jeeft,
Mehe meele mõnustusta
Lahkund isa lauludest.

Laula ifka, Gesti rahwas,
Laula puhtal hingela,
Kes nii laulu wallas wahwas,
See saab elus wõitma ka.

V. Kannis noorpõlv kullales kodus.

Kusta lilled õitšwad,
Laulab linnuke
Armukäed find kaitšwad,
Kodu, wiisjiste.

120. Kätki laul.

Maga, maimuke,
Uinu unele,
Woodil inglid walwawad,
Sahkeste full' laulawad :
Uinu unele,
Maga, maimuke.
Su, lu, le,
Uinu unele.

Magus maimuke,
Uinu unele,
Küllap tormid tulewad,
Kui ja lapsest mehets saad :
Küll siis aega walwada,
Müüd sa maga rahuga —
Su, lu, le,
Uinu unele !

Sassa keele järele.

121. Sündimise paik.

Kus marjaaias majake
Näib mäekünka pääl,
Kus kajemetsas kauniste
Käib linnu laulu hääl :
Sääl koitis kallim elutund
Mull' ema rinnala,
Sääl nägin õnnist, magust und
Ma muiste lapsena.

Kus oru põhjas viakesi
Mäed alla sirawat,
Ta kaldal tuhat diekest,
Nii hörna, ilusat:
Sääl helkis heledaste päew
Mull' ilma pilweta,
Sääl oli wõeras tust ja waew
Mull' mure rõhuga.

Kus metja warjus järweke
Näib hõbe walgusel,
Kui päike pakub laenele
Suud armu soowidel:
Sääl selge puhhas õnne tuld
Mull hinges hiilganud,
Ta põhja püha usu tuld
Dn leegits langenud.

Jah, kodu kaldal muruhein
Mulle ilu ilmutas,
Kui orus wete mängu näin
Ma armsas hallikas:
Siis, kodu, sinu kenadus
Mind ehtis eluga,
Mull' ütles looja wägewus:
Siin usu, wõitle sa!

Ja weelgi, kui su mäe pääl
Mull' kumas koidu kiir,
Siis hüüdis üksi hinge sääl
Nii hiilgaw ilma piir:
See kodu kõige püham koht
Dn suure ilma sees,
Ja ähwardab ka hädaoht,
Siin taewas filma ees!

122. Nagu rohus roosike.

Nagu rohus roosike,
Ditse, laps sa, ditse,
Ditse, eks sa peage
Mure wett ei maitse:
Ditse, kui weel koidu tuul
Lehwib sulle roosi suul!

Ditse, hörna sambla sees
Roosil aimu pole,
Kuis tal hiilgab ilma ees
Kuldne öie pale:
Ditse laps, sest õiena,
Närtfib noorus korraga.

F. Matri järelle.

123. Baeselapse kätkil.

Ei sa tunne taadikesta,
Taati magab mätta alla,
Ei sa tunne õekesta,
Õde wiidi Wirusse,
Ei sa tunne wellekesta,
Weli waus sõja surma. —
Kas sa tunneks sünnitajat,
Armud ihal imetajat,

Tunneks teda tõisel aastal
Eht ka kolmandal suwela,
Kui ei keegi kiigutaksi,
Kiigutaksi, liigutaksi,
Une padja sind paneksi,
Kuna oht sul emasüleks,
Küla tuba tuule warjaks,
Wõeras wõisit sull koduksa?

Soome keelest.

124. Oja kaldal.

Oja kaldal kannidega
Mängis neiu nooruke,
Kannikesi, kallikesi
Wiskas wette ojasse.

Kannikesed, kaunikesed
Laene hõbe laewala
Libisesid, liigunesid
Mere poole lustiga.

Neiukene, noorukene,
Kannike — siin sinagi,
Õnne aeg, see õieline,
Noorus närtfib peagi —

Lendab ära — seda usu —
Nagu lilled laene teel,
Sest sa õitse, sest sa kosu,
Kunni oled õies weel!

125. Lillekene lehib.

Lillekene lehib
Kodukaljala,
Hamaale ehiv
Ennast õitega.

Õiji nähes unub
Mull'gi mure meel,
Kui jääb pesa punub
Lindki lille teel!

Seft kus lilled õitswad,
Laulab linnuke,
Armu käd jind kaitswad,
Kodu, wiisiste!

126. Linnukese häälilaul.

Uinu ja
Kahuga!
Pääte peida
Tiiva alla!
Murest walla
Hälli heida,
Oled Looja hoiusja,
Jah, ja metsja murula
Head lapsed kõnnivad,
Linnu poegi hoiavad.

Kiida ka,
Wäeti, ja
Heldet Loojat!
Kiida keelel,
Rõõmu meelel
Suwe toojat!
Tõuse, tänu lauluke,
Kosta rõõmuks lastele.
Inglid seda kuulwad,
Lapsigi nad kaitsewad!

3. Topeliuse järelle Soome keelest.

127. Mis laps peab armastama.

Laps, enam kui end armasta
Sa kodu isa emaga,
Weel enam kallist isamaad,
Kuid üle kõige Jumalat!

Ka enam õigust, wagadust
Ja puhtust, hinge ilusust,
Kui ilma kulda, hõbedat,
Ja tema rõõmu karikat!

Ka enam tööd ja usinust,
Kui kerget meelt ja edevust,
Ja priiust majas madalas,
Kui kõrgust orja ahelas.

Kui seda enam armastad,
Kui ilma ilu kadumat,
Sul olgu, laps, su waesuses
Su Jumal ikka silma ees!

Sest, laps, ja oled wäetike,
Mii puudulik ja patune,
Su jõud on wäike koguni,
Sul pole tarkust ühtigi!

Sest palu taewa Jsa käest
Sa abi tema armu wäest,
Kui tema ije juhatab,
Ka nõdremt jõudu, rammu saab.

Kui südames sul õige arm,
Saab wägewaks su wäeti põrm,
Mii kõlbad inimestel' ja
Ja pärid üksford taewa ka.

3. Topeliuse järelle Soome keelest.

128. Lapsepõlwe päike.

Oh, kuis paistfid ja
Lahke leegiga,
Päike kullane,
Kodukingule,
Kui ma mängisin,
Lustil laulasin
Üksford lapsena
Kodukaldala.

Küla tänavas,
Seltfis lõbusas,
Metsa puude all,
Djal oowawal,
Ditswal aasal säääl,
Kõrge mäe pääl,
Dnnis olin ma,
Dnnis otsata!

Sama päike, ja
Kuma kullala
Nüüdku kodumaalt
Kadund õnne raalt —

Et, kui õhtule
Weerid wiimate,
Mulle kuulutad:
Kuju, koju saad!

129. Kodukohake.

Kaugela ma käisin
Üle merede,
Meeles mul ja seisid,
Kodukohake!

Palmipuid ma nägin
Merekaldal säääl,
Roosike mu meeles —
Kodukingu pääl.

Sinna jälle süda
Sõudis soowides,
Wõersil ime ihal
Hüüdis üksines:

Kuldataewas, kuma
Kodukohal' ja,
Kaitse teda, kaitse —
Ja ta roosik ka!

130. Kodu.

Du kuldne kodu, kallid rahu raju,
Kus tornid tuisud pea waitewad,
Ja kui ka sinu müürid madalad,
Säääl siiski paistab õndsja õnne maja.

Etks kõla mull' jäält kõrwu kaunim kaja,
Etks maitse ma jäääl mõnu magusat,
Etks näe ma ilu, hingel' hiilgajat,
Et paremat mul pidu pole waja!

Tõest', siin on taewaline tempel püha,
Ja kaugele ta kuldne altar näib
Ja selle üle koidab kuldne eha;

Ja alt'ri laual leegib ohwri tuli,
Kel kuma kunni taewa wõlwi käib:
See armu lõte on, ta õndsja õnne põli.

131. Neitsi.

Magu lillekene luhas,
Oja kaldal kannike,
Ole, neitsi noori, puhas,
Ole õie sarnane!
Õitse lille lehena
Vanemate warjus ja!

Magu päike wete pinda
Kuldab walguskaaridel,
Nõnda wool'gu sinu rinda
Tõde pühal tundmusel:
Seda templiks tehku ta,
Kus wõiks puhtus kojuda!

Magu kuldne koidu walge
Seegib ilma lõbusalt,
Nõnda paistku neitsi palge
Koošipunal pühamalt:
Magu oleks walmis ta
Palwes põrmu langema!

VI. Hellal emalüdamel.

Laulge sest, et ema armu
Surmgi ei saa sureta,
Kui ka ema pannaks põrmu,
Tema arm jääb elama.

132. Ema.

Oh emake, oh hellake,
Kui helde olid minule,
Kui wõitlesid ka waluga,
Et olin sõnakuulmata.

Ei karedast' ja karistand,
Kui sind ma olin pahandand,
Sest aru sain, kes süüdlane,
Kui oli kurb mu emake.

Ja nutsid pisaraid ja weel,
Siis olin seega kohtu eel!
Nii karistasid kalliste
Münd, ülihella emake!

A. Aschardt järel.

133. Ema ja haige laps.

Uinu ema süles,
Magus maimute,
Kunni ärkad üles
Uue elule.

Uinu, ema ije
Haiget hällitab,
Hella ema käsi
Padjal' pesitab.

Lahke linnufene,
Uinu waguſaſt,
Ja igawene
Saadab ülewaſt

Ingli, kes ſu ligi
Armu warjuga,
Wõtab walu higi
Kulmullt kuiwata.

Ja ſa ärkad jälle
Uue elule,
Kulda kewadelle
Ärkad uueſte.

Wõſud, mis jään wainul
Lustil lehiwad,
Minu armsal', ainul
Gluts ehivad.

Lahke lillekene,
Kõju nõnda ja,
Kõju kallikene
Armu hoiuſſa,

Kuna õie ſüle
Uwab koidu ilm,
Walwab lapſe üle
Ustaw ema film!

134. Emasüda.

Ma kuulen kaebtuſt kümmenes keeles,
Ihm olla külm ja armuta,
Sääal küſin ma: Kas pole meeles,
Kuis ema hõlmas kurtſid ja?

Kas ununud ſul ema süda,
Mis tuſtus ſulle ſoojemalt,

Kus koe kustus sinu häda,
Arm lehwis sulle ülewalt!

Mäe, emal helgib õnne päike,
Kui laps on tema käte pääl,
Nii kaua kestab armu läige,
Kui ema süda tuksub tääl!

Oh süda, salaline, püha,
Kus aimab taewast mulla põrm,
Kas mäsjaku ka mujal wiha,
Su templis asub helde arm!

Sa elad üksi lapse elu,
Sa rõõmustad ta rõõmu sees,
Ta waew on üksi sinu walu,
Ta pärast sinu film on wees

Ja julgeb laps sind pahandada,
Ei otsa weel su heldusel,
Weel ekhjatti õnnistada
Wõid sina emapalmusel.

Seft kui sind ilm ja tema wale
Eht oma süü wiind hädasse,
Siis peida julgest pisarpale
Su hella ema rinnale.

Ja kui ka ema hauda maetud,
Sa nutad murel muljuwal:
Ta süda, see on sulle jäetud,
See waltwab laste lähedal!

135. Mu ema.

Kui palju hääd on heldest
Mu Looja mulle loonud,
Ta arm mull' elu annud
Ja rõõmu, rahu toonud,
Kuid kõige kallim wara

Ja kingitus on tõest,
Ka kullast kallim weel,
Mis saanud ma ta käest:
Mu ema!

Kui siin ka tõiste vastu,
 Mul tujukub see süda,
 Ma nendega kõik jagan,
 Kui mul on rõõm ehk häda,
 Kuid ühe oma on
 Mu terve hing ja meel,
 Tall' on ta kihlatud,
 Kui käin ka surma teel:
 Mu ema!

Küll on ka tõised mulle,
 Ma tean, hääd siin teinud —
 Üks oleks minu pärast,
 Kui tartwis, surma läinud;
 Ja päewal muretseb,

Mu asju korda seab,
 Ja uneski ta weel
 Mind oma hinges peab:
 Mu ema!

Kui iial õhtu rahu
 Mind oma põue peidab,
 Üks minu süngi äärel
 Weel põlwili sääl heidab,
 Sääl oma lapse eest
 Ta palub palawast,
 Ja une hõlma ma
 Siis uinuk magusast:
 Mu ema!

136. Ema palwe.

See kuldsem kaja, mis meil' kõrwa käib,
 See kaunim koit, mis taewast meile näib,
 See püham lill, mis iial lehtanud,
 See püham tuli, mis on sütitud:
 Kui armu film siin woolab walu weest,
 Ja ema palub oma lapse eest.

Küll puhub sagedast siin kare tuul
 Ja walus hüüab aralt meie huul,
 Ning ingel taewast peaks tulema,
 Kui pisaraid meil tahaks lugeda:
 Kuid püham pisar woolab filma seest,
 Kui ema palub oma lapse eest.

Oh waata seda maja madalat,
 Ei tuled hiilga sääl, mis heledad,
 Ja waene on, tal puudub ehte helek,
 Ja ta on siiski jumaluse telek:
 Sest palwes woolab filmake sääl weest,
 Sääl palub ema haige lapse eest!

Sa pead seda naeruks, uhke ilm,
 Mis näinud pole sinu liha film,
 Ei mina löpe seda uskumast,
 Mis mulle hüüetakse ülewast:
 Sää! inglid tulnud alla taewa seeft,
 Kus ema palub oma lapsse eest.

137. Ema arm.

Wõersilt kannab kodu randa
 Mindki wiimaks mere hoog,
 Küsin: wõtte wastust anda,
 Mis on muutnud aja woog?

Mulle öeldaks: „Taewa kõrgu
 Tõusis tamm jää! uhkeste,
 Tuhatlehtse oksa wõrgu
 Kinkis kattedeks kingule.

Uga tamme murdis maru,
 Kadunud ta kuiwand kand,
 Kalju rahngi üle oru —
 Pifne selle purustand!“

Soojal soowil hinge ihas
 Rändan nüüd ma rutulist'
 Jsa kotta kodu kohas,
 Mõetma aja muutumist.

Arglik põu, miks ja nüüd põksud,
 Silm, miks ja nüüd walu wees?
 Kärmas weri, miks ja tuksud
 Lõppemata soonte sees?

Uga oh — eks aja hambad
 Ole siin just liikunud,
 Langend kalli koja sambad:
 Jsa mulda maetud!

„Liikugu ka kodu toed
Tema süda tuisub weel,
Õeldaks mull', „ta armu wäed
Pole kustund pikal teel;

Sääl ju — ema, lase kaitsta
End ta soojas sülesja,
Wõta uuest' armu maitsta,
Mis sul unus wõersila.“

„Ema!“ Wõin ma üksi õelda,
Juba ma ta rinna naal,
Ei wõi mõistus ära mõelda,
Mida süda maitseb sääl!

Oh ja ime armu läige,
Truu ja ustaw emasilm,
Siin mull' paistab jälle päike,
Selge puhās armu ilm!

Ruldne arm, mil ja mind katšid
Soojas pöues lapsena,
Sellega ja wasta wõtšid
Jälle wäfind rändaja!

Jugli koorid laulge ilus
Ema armul' uuesti
Armule, mis waewas, walus
Üksi ustaw surmani.

Laulge sest, et ema armu
Surmgi ei saa sureta,
Pannakse ka ema põrmu,
Tema arm jääb elama.

Taewas tema palwe kätel
Kannab waga lapsukest —
Et ei tõuseks walu wetel
Häda talle tormidest!

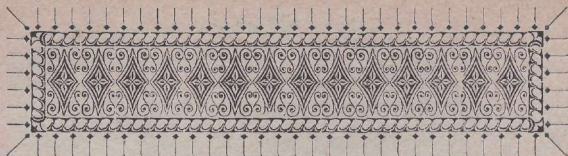
138. Ülesse!

Ena hõlmast hellatene
Kuttas ilma rändama,
Aga kobe kullatene
Pidi seisma jõuuta.

„Sülle, jülle!“ väike kaebas,
„Wäsiind olen, aidake!“
Sngel hüüdu kuulis taewas,
Wiis ta otse ülesse.

Suonto järelc Soome keelest.

VII. Elu tarkuse ja tõe hallikale!

Ära usu tlu
Wärsast hiltgajat,
Dsi elu, elu
Rõiges kosuwat!

139. Kuldne puur.

Miks ei kuldapuuris,
Lahke linnuke,
Sinu hõbehääli
Ei läe laulule?

Kuldapuuris kurbwalt
Kurdad, kaebad sa,
Kuis sult priiust, priiust
Wõtjid riisuda!

Jah, ka puur, mis kullast,
Ta on piina paik,
Kuldawõrel kuumab
Piinaks päitse läik.

Sest, ka wõre kuldne,
Kau, kakkene,
Piinapaelust lahti
Lase linnuke!

Taewa poole tõuseb
Ta siis lauluga:
Priius, püha priius
Kallim kullasta!

140. Kolm noorukest.

Kolm noorukest sõudsiwad Emajõel,
Nad tuiskasid alla säält tormi wael,

Nad tahtsiwad Tartusta põgeda,
Et Pihkwasja ilula elada.

Küll peatas neidki ka paadimees,
Kes Kastrela oli jääl paadi sees:

„Weel noored ja nõdrad te olete
Ja Peipsile kurku te kukute,

Sest kole on tõeste ta wahu woog,
Ja hirmus, jah hirmus ta maru hoog.

Kes Peipsit on kiusanud asjata —
Ta põhjassa pidi see suikuma!”

Ei sõudijad kuulnud sest sugugi,
Waid tuiskasid tormila edasi,

Et peatselt pääseda Peipsile,
Ja Peipsilta Pihkwa piirile.

Kuid kohegi oli neil häda käes,
Nii nagu neil ütelnud paadimees.

Sest Peipsi, see marula mäsajäi jääl
Ja kangela kuulus ta tormi hääl!

Üks nooruke uppus ju Jõesuus,
Ja tõine, see wauji Peipsi woos,

Ja kolmas, see kadus weel Pihkwa jões,
Mis tõusenud oli ka tormi wäes!

Kolm noorukest pidid nii surema,
Et Tartust nad tahtsiwad põgeda,

Ja et nad ei uskunud paadimeest,
Kes mõnda ju kuulnud Peipsi weest.

Ei Pihkwat neist näinud ei üksigi,
Nad enne ju uppunud ammugi —

Üks lagunud lootsi se üksines
Eääl kangela kõntsusja kõdunes!

141. Üks.

„Miks sõuad, neiu, üksi
Säääl lakswala laenela?
Oh luba, et ma tulen
Su laemakest juhtima!“

Neid soovis sooje sõnu
Küll noorele mehele,
Kes kaldalt toeks tulla
Tall' tahtis paadisje —

Kuid edasi ta sõudis
Sääält uhkelt paadi sees,
Silm unes, seda ei näinud,
Et kuristik keesi ees.

Ja sinna sattus, kadus
Nüüd neiu paadiga,
Et laenetel laewa üksi
Ta julgend juhtida!

142. Noppigem õist.

Õisi puistab taemast
Kuldakewade,
Õisi Isa õuest
Kodukaldale.

Seft fiis, wennad, läki,
Neid jäält noppima,
Lahkeid lillekesi
Kodukaldalta.

Noppigem neid noppest,
Kunni õies nad,
Tund se lennul tuleb,
Kus nad närtsiwad.

143. Pärandus

Üks eesjel ohkas wiimjes surma hädas,
Kolm poega nutsid ta ees waluga,
Ja iga üks neist püüdis tõendada,
Et üksi ta on õige pärija.

Üks ütles: „Kuule, kulla isa, mõnda
Ma olen elu ajal külwanud,
Ja olin ikka seega väga rahul,
Kui kõik on seda tõised lõiganud.“

Ja tõine jälle : „Palju kannatanud
Just nälga, puudust olen minagi,
Ma lasksin ennast rohkest wintsutada,
Ja tänu andsin see eest alati.“

Müüd astus kolmas ette, ütles : „Ija,
Wiiskümmend hoopu sain ma iga päew,
Kuid ükskord juhtus, et neist üks weel puudus,
Ja täis ei olnud minu wilund waew.“

Siis hüüdsin mina : Kuule, auuwärt filter,
Weel löö mind kord, arm pole muidu täis,
Ja kohe wiietkümmet korda
Siis kurbakepp mu piha pääle käis !“

Siis tõstis isa woodilt pää ja hüüdis :
„Mu poeg, sull' saagu kõik mu pärandus,
Sa oled minu ainus õige wõsu,
Sest kõige suurem sinu rumalus!“

Wabalt wõerak. aine järele.

144. Kihlatutele.

Tuhat õnne andku taewast
Ija arm teil' heldeste,
Ja teid saatku walust, waewast
Kuldse kodu rannale.

Isamaale tulu toogu
Ühendatud elu töö,
Walguist wainudele loogu,
Muut'gu päewaks pime öö!

Armastus teid üksi kandku
Raskemagi risti all,
Armastus teil krooni andku
Palgaks ükskord ülewal!

145. Warem kaldal.

Kuldne päike kustus
Mere laenesse,
Warem kaldalt waatas
Talle järele

Meelde tulid talle
Päewad paremad,
Kuis siin üksford seisnud
Wallid wägewad;

Kuid need wallid warjuks
Olnud hõelusel,
Kimbatusse kohaks
Waestel', wagadel'.

Seft siis päike kadus,
Kärgatas ford Kõu,
Waremesse waus
Onnetuse õu . . . . .

Kuldne päike kustus
Mere laenesse,
Waatas kurwalt, kurwalt
Kalju kalmule.

146. Kabel.

Kabel waatab mäelt alla
Dru halja aasale,
Nasal laulab hallikalla
Priste karjapoistike.

Kurwalt kostab kellakõlin
Ulla leina lauluga,
Drus lõpeb röömu helin,
Poiski hakkab kuulama.

Mäel haud sell' annetakse,
Kes sääl orus hõiskasi —
Karjapois, ford kannetakse
Sind ka lauldes sinnagi!

Uglandi järele.

147. Sunn.

Kuldakausil koitis
 Sunn sääl, kullane,
 Kallil õhul täitis
 Kõja kauniste.

Sunn imejugu
 Wõerad waatlesid,
 Sunn imenägu
 Kullalt kiitlesid.

Kuid kui sunn jagas
 Kungla kuningas,
 Südames tal magas
 Uis sääl salajas.

Nii sind petab ilu
 Koorel kullases,
 Otji terwet elu
 Puhtas südames —

Elu, millel edu,
 Kui läeb põrmusse
 Ilma petuspidu,
 Kuma kullane!

148. Saksa saan.

„Iisa, kallid isake,
 Kuule, isa kullane,
 Saksa saan me ukse ees,
 Kutsar istub üksi sees.

Ta mind lubab sõiduta
 Läbi ilma ilusa,
 Kodukülalt kaugele
 Suurte saksate õuesse!“

„Kallid laps, oh kuule mind,
 Lõbe keel on petnud sind,
 Meil on regi rehe all,
 Seega sõida sohinal!

Olgu ta ka ilutu,
 Au ja hehk tal puudugu,
 Iisa ise on ta teind,
 Tehes mõnda waewa näind.

Waata, ta on meitele
Kõigipidi kohane,
Et ta iial ümber lää,
Olgu tuisht ehk libe jää!""

Seft ei kuulnud pojuke,
Jstus saksa saanile,
Kutsjar äkki ähwardas,
Hobusid ta hirmutas ;

Kõrge saan kord prahwatas,
Poisitene kahwatas —
Sõitjad olid saani all,
Hüüdsid häälel haledal.

Poiss oli murdnud jalaluu,
Werine tal film ja suu,
Et ta saksa saaniga
Püüdis kodust pageda.

149. Wale ja tõde.

Kas oled kord sääl werewainul käinud,
Kus kangelasta kaks on wõitlemas,
Kus samm sääl astub weres woolawas,
Ja maru meeletu on mäsju teinud?

Kas oled seda hirmust häda näinud
Just kaunis lilleaias lehkawas,
Ja die ilus õnnel õitsejas,
Kus kuldne koit on äkki peitu läinud?

Kus on see wõitlus? Wale, tõe wahel.
Kuid olgu tuhatwõrdne wale wõim
Ja rabis'ku ta noolid raskel rahel,

Kord paistab pilwe piiril wõidu läige,
Kus jäädwalt lõhkeb wale wõrgu lõim,
Ming taewas paistab kuldne tõe päike.

150. Tõde.

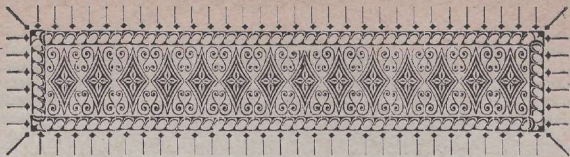
Kuis kõrgel wõlwil wilgub säde,
Ja ilul hiilgab üle ilmamaa,
Nii neid sääl kõnnib kuldse krooniga,
Ning selge siid on tema hiukse sibe.

Ja kuma wõöl tal walgub kullast pide,
Ja ehte säräl sammub aasala
Ja soowib ennast peiul siduda:
See taewaline neiu — see on tõde.

Ma põrmu põue pühalisel tundel
Ja ilu ette ihastusel waan
Ja hüüan talle waimustatud wandel:

Siig kõrge kaduwal' ju kihluswara,
Su kaasana ju kuma käes ma — taun —
Sind tahan teuida, nii maitsta mahet sära.

VIII. Elamerelt — rahuranda!

Suur kod", oota, oota,
On tähe valgus!.
See pääte looda, looda
Sa walu woogudel.

151. Wahwa Willem.

Miks ruttad sa, rahwas, nii rutuste,
Miks lendad sa lennula merele,
Kus woog sääl on wihas ja wahus?
Kas kuulda on lafsuwa laene päält,
Kus kuulda merelta hüüdiat häält,
Kas keegi sääl hädas ja ohus?

Näe, kuidas sääl wihaste woogude wäes
Üks laewuke laguneb marude käes,
Ta kaljude keskele lõhkeb —
Näe, laewala mehi sääl higises töös . . .
Kuid lootus neil kadunud toledas öös,
Woog pea neil hauaks ju puhkeb!

„Kus Willem, see wahwa, kes ifka meil ees,
Kui päike on lahke ehk tormide sees?“
Nii hüütakse. Willemit pole!
Kuid häda on suur, sest temata ka
Kolm noorukest tublima paadiga
Su lendawad laenete üle.

Küll keerutab kolelast wo gude wiir,
Ja hirmsaste kohutab laenete kiir :
Ja wiha kolm noorukest wõitwad ;
Kolm hädalist aitwad nad laewukse seeft
Säält wälja ja päästawad woogude käest —
Neid warjule paati nad peitwad.

Weel mastikormisja neljas jääb näib,
Ta külmaft ju kange — kuid kuristik käib
Nii hirmsaste, wahutab, weerleb.
Ei suuda päästijad seisata,
Nad paadiga püüawad pääseda,
Sest kuristik kolelast keerleb.

Ju kaldal nad on. Müüd Willem ka jääb.
„Kas mõnda weel päästa on laewukse pääl?“
Nii kolmele hüüab ta wasta.
Küll wood weel kaldalgi määstawad —
Nad päästetuid kaldale tõstawad
Ja Willemil' wõtawad kosta :

„Üks waesete mastil jääb ülewal,
Ta külmand ju külmala karedal,
Ei päästa me teda ei jõudnud!“
Ja seda ka kinnitab wahune woog,
Ja wihale tõusenud tormide hoog,
Mis üksi weel tõusnud, jah tõusnud.

„Kes minuga tuleb, et seltsi ma saan?
Ma laewale appi jell' waesele lään!“
Nii Willem. Kõik rahwas, see waiti.
Kuid korraga tunginud hulgast on säält
Üks emake, tõstab ta paludes häält,
Et Willemil keelda ta käiki :

„Oh Willem, mu ainus, sa asjata läed,
Ju surmale saatnud ta woogude wäed,
Nad awanud waesel' ju hana . . .

Mu pojuke, isa sul merele jäi,
Wend Wiidagi meres wiist surma ju sai,
Ta kaduud kaua, jah kaua . . .

Mu toeks sina jää, mu ainuke poeg,
Ei päästa sa jõua, seks hilja on aeg,
Mind kuule, sind palub ju — ema!"
„Kas ema sel pole, kes mastila jääl
Dn wõitlemas elu ja surma pääl?"
Nii Willem. Ja merel ju tema.

Ja laineid ta lõhtus kui mehine mees,
Ta jõudis ja jõudis, et kuristik kees —
Ja jala ta laewale tõstis;
Ja mastile ronis ta ülesse weel,
Ta kormile jõudiski kõikuwal teel:
Siit külmanud mehe ta päästis.

Ja rinnala, soojala rinnala nüüd
Ta soojendas sääl oma kallimat hüüt . . .
Siis jällegi woogude raale!
Ja laineid ta lõhtus kui mehine mees,
Ta lõhtus neid lahku, et kuristik kees,
Ja koorma nii kandis ta maale.

„Mu Willem, mu Willem, sa mehine mees,
Sa wahwa, kes tõistele hiilgad nüüd ees,
Kuis röömustab sellest ju ema!
„Mu Wiida“! nii hüüab ta peagi ka,
Kui päästetud wõerast wõind filmata ta —
Sest Wiida — see oligi tema.

Ja rinnale langeb tall' emake sääl,
Ja soojendab teda nüüd südame naal —
Ja Wiidasti ärkab weel elu.
Ja ema ja pojad, neid ühendab arm,
Mis wägewam weel, kui häda ja surm —
Nüüd mõõda on kartus ja walu.

Ja laene, ja fergi ka kõrgesse,
 Weel kõrgemal' kosta mu lauluke,
 Kui wood, mis wihas ja wahus :
 Sa mehifest meelest siis kuuluta,
 Ja uuele armule ärata,
 Kui wennad on hädas ja ohus,

152. Oota!

Kohutagu koiduwihud,
 Olgu hommik udune.
 Haudugu ka kuumad õhud
 Tormi lõune taewasse,

Kärkigu ka Kõue kärin
 Wihasega wõimuga,
 Põrutagu Pikse pörin
 Läbi laia ilma maa —

Ometegi õhtu tuleb
 Rahu häälel hellamal,
 Sull'gi kuldne küünal põleb
 Tähe telgil ülewal.

Issa silmad kuldawalgelt
 Waenu orgu waatawad,
 Issa pühib lapse palgelt
 Pea wiimjed pijarad.

Sest siis üffi üles waata,
 Üles tähte poole ja,
 Säält sull' oowab, oota, oota
 Rahu hinge, rändja!

153. Linnu hand.

Sää! mäe seljal seisib
 Üks kõrge männapuu,
 Ja männa ladwal laulis
 üks lahke linnu suu.

Ta laulis kuldsest ajast,
 Kus kojub kewade,
 Mis ilu, taewa ilu
 Toob iga hingesse.

Sääl tuli tormi tuhin,
Käis üle männapuust,
Mänd murdus, lind see furi,
Laul kusturd kuldasuust.

Ma matšin linnu maha
Sääl männa juurela,
Kuid mis ta laulis, laulis,
Ei seda unusta!

154. Neiu paadis.

Ma nägin paadi sõudwat
Wee waitse wäljala,
Ja paadis noore neiu,
Kui ingli ilusa.

Ta aerust woolas alla
Sääl hõbe helmesid,
Ja kuldne koit, see puistas
Ta rinda roosifid.

Ju kaldal ta. Sääl langeb
Silm minu filmasse;
Ja imesilm — see riisus
Mullt terve südame!

„Kas ilmud hingel' tõeste,
Sa õndsam armu tund?“
Nii hüüan . . . ärkan, märkan —
Et üksi nägin und!

Ja pisar palgel küsib:
„Miks, elu, jätad ja
Just õnne kuldsemad kujud
Nii äkki täitmata?“

155. Sõudja.

Laewuke läikiva laenete sees
Kiigub ja kõigub säääl hilja,
Mõla säääl liigutab wiisakas mees,
Sagades woogude wälja.

Kuid mis sõudija mõtetes wõis
Urata murelist meelsta!
Wesirooside wälkijas õis,
Eksitas see teda teelsta?

Wõi on, kuu, sinu kullane käik
Mehe säääl tujaseks teinud,
Mehe, kel südame sära ja läik
Walude warju on läinud?

Sõudijal läikival laenete raal
Kõlas kord kullane kannel
Armastus lehtas tall' lillede maal,
Koitis õndsamal õnnel,

Ingli finiste filmade loit
Särasi hinge tall' ilu,
Neiu kullaste kulmude koit
Ehtis tall' hellamalt elu.

Kuid siis tuiskesti tormine tuul,
Viltele tegi see liiga:
Korruga kahwatas hõrnakse huul,
Kalmule kanti säääl piiga . . . .

Russa lahkumas laenete rõhk,
Peiu säääl säääl sagedast sõuab,
Russa heljumus jahutaw õhk —
Walul' ta waigistust nõuab.

Laenele õhtab ja kaebab ta säääl
Kadunud kullasest kajast,
Praagugi unistab woogude pääl
Jälle ta endisest ajast.

Sääl ta — seletud waimude seas
Silmab seletud neiut,
Neiu hörnade õdede reas
Teretab teda kui peiut.

Käsi käes ju tiiguvad nad,
Peiu ja pruudike paaris,
Manna poole liiguvad nad,
Laened need lahkuwad kaaris.

Kuid peig, kas sina hörnujeta
Waatafid waimude filma?
Kas sina tormawa tuhinaga
Hakkafid armukse hõlma?

Tea, et taewase walguse läik
Kaduwal' kardetaw sära,
Sest ep lehwides lahkuwad kõi
Shuta hinged sääl ära.

Sõudja läikiwa laenete raal
Ärkab nüüd forraga, ärkab,
Unes ta käinud imede maal,
Seda ta märkab, jah märkab.

Kuu küll kumab weel kullasel teel,
Tähed ka säravad taewas,
Sõudja siiski wälkiwal weel
Wõitlemas tufas ja waewas.

156. Pruudina surnud.

Lill hüüab seda lillel':
Üks täht on langenud,
See tähekene, kellel'
Koit kullal tõusenud.

Me kaunim õekene,
Pruut eila oli ta,
Nüüd närtsind õiekene
Ta surma sängisja.

Pärg talle pähe pandud,
Kust lehwib walge loor,
Kuid pulmalauluks antud
Tall' täna leinakoor.

Seft kaebab roosi kasu,
Maas mahlakannike,
Ja waene mürti wõsu —
Kuis tal film wefine!

Vill hüüab jeda lillel':
Üks täht on langenud,
See tähekene, kellel'
Koit kullal tõusenud.

Wabalt N. v. Gottschalli järel.

157. Mu wari päewal oled.

Mu wari päewal oled,
Dõl minu walge ka,
Kui kaeban, kaasa tuled
Ei hinges sure sa.

Ei pööra ja mult palet,
Kus iial olen ma,
Mu wari päewal oled,
Dõl minu walge ka.

Sääl waitewad kõik waled,
Kus wõin sult küsida
Kui kaeban, kaasa tuled,
Ei hinges sure sa.

Mu wari päewal oled,
Dõl minu walge ka,
Kui kaeban, kaasa tuled,
Ei hinges sure sa!

Fr. Rückerti järel.

158. Kalamehe tütar.

Kalamehe tütar
Wana wahtri all
Waatab mere poole
Hingel ihkawal

Sinna, kuhu sõudis
Armsam amnugi,
Sinna, kust ei kuldne
Tulnud tagasi.

Kalamehe tütar
Wana wahtri all
Merel langeb maha
Palwel palawal . . .

Mere laene laakub,
Ohkab otsata —
Kas see leinalugu,
Mida laulab ta?

159. Ma noppisin nupukefi.

Ma noppisin nupukefi
Kord kuldasel koidula,
Ja äkki woolas jääl wefi
Mul õitesse filmista.

Ma peekerisse pistfin
Kõik kannid kimbusse,
Ja päewa tõusul tõstfin
Mad päikse paistele.

Küll kuiwas filmawefi
Sääl kuldasel kumala,
Küll kadus jääl kastemeji,
Kuid nupud — närtsiid ka!

Oh miks siis, elu, nii wara
Siin woolawad pisarad?
Miks kannid, ja päikese sära,
Ju nupuna närtsitad?

160. Langenud leht.

Ju ilmake on wiluks läind,
Hall kase kingul paljaks teind,
Ja lepa all sääl lustila
Tuul mängib langend lehtega.

Ja mures küsib hingete:
Kus olen ma, kui kewade
Saab ilustama ilma maad,
Ja jälle õied õitsewad?

Kas liigub mul weel õnne luul?
Kas kosutab mind roosi huul?
Jah, langend leht, mull' ütle ja:
Kas mängin ma weel õitega?

161. Öhtu täht.

Kuis kumad kulda telgil
Sääl, öhtu täheke,
Ja hüüad imehelgil
Maailma rahule.

Sa pääle pika päewa
Lood hingust räändajal,
Ja waigistad ta waewa
Lõ warju waiba all.

Kui öhtu mull'gi tuleb,
Mull' tõuse, öhtu täht,
Et sinu walges sureb
Mül wiimne hinge oht.

162. Murtud roos.

Ma armsa aiakese
Sääl tegin aasale,
Ja aeda roosikesi
Ma pistsin peenrasse.

Ja roosi tihti kastsin
Ma kalli kastega,
Ja roosiaias istsin
Ma õndjal õnnela.

Kuid äkki öhtu tunnil —
Mu roos on murretud,
Mült hõelus, waenu sunnil,
Mu õnne riisunud . . .

Müüd woolab filmawesi
Mu roosi kannu pääl,
Et uusi wõsukesi
Weel wõrsuks juurest jää!

163. Kõu.

Kõue kange kärin
Kõstab üle maa,
Täidab terve ilma
Häda ohuga.

Mustal kattel maetud
Sääl on pilwe piir,
Näe, kuis selle puruks
Lõhub wälgu wiir!

Hiirekene auku
Pakku pugenuid,
Suured metsa loomad
Hirmust heiditud . . . .

Kuid, ja inimene,
Õra karda sa,
Sja, kellel hirmu,
Suur on armust ka!

164. Ulesse.

Linnuke,
 Wäfind waene linnuke,
 Kuis ja jõuad
 Kuis ja jõuad
 Tormist warjule!

Okša all,
 Drus tamme okša all,
 Sääl ja leiad,
 Kus end hoiad
 Kattel kaitsewal.

Sina ka,
 Wäfind hing, eks sina ka
 Sinna jõua,
 Sinna jõua,
 Kus saad hingata.

Hingefe,
 Sina jõua, hingefe
 Ules finna
 Rahhu linna
 Iša õuesse.

Tiiva all,
 Helde armu tiiva all,
 Torm ei puhu,
 Sul on rahu
 Taewas ülewal!

165. Ainus kiirg.

Läbi pilwe langeb
 Mere põhjale
 Päikse kuloakojast
 Ainus kiireke.

Ia ta sügawuse
 Seegi seletab,
 Selle imeilmast
 Hirmu peletab.

Hing, eks Ija poole,
 Kes on walgujes,
 Sa'gi jõua, jõua
 Omas nõdruses —

Kellegi tuhat päikest
 Kuldse kumaga,
 Eks su mure merest
 Läbi tungi ta!

166. Kase seeme.

Kalju rahn, see rõhub
 Kivi koormaga
 Kalmu künkal raskelt
 Urmsa hauala.

Õdune tuul, see puhub
 Üle handade,
 Kannab kase seemne
 Kalju prausse.

Seemnest tõuseb idu,
Sellest puugi saab,
Puu, see paigalt ära
Kalju kangutab.

Kalju rahn ehk rõhub
Haua asemeid —
Eluwägi lõhub
Surma sidemeid!

167. Druveski.

Druveski wainudella
Wingus wilu tuulele,
Pereema pisarilla
Pandud unepadjale;
Nuttus leinas meesi leski
Abikaasat armsamat,
Kurtes kaebas waike westi
Surma fängis suitujat:

Ja poja ja tütre paisunud filmast
Du liugumas laene, sest ilude ilmast
Neid kiskunud äkifelt koledam käst.

Lihawõtte kallis püha
Jõudis senni lähedal',
Et ta walges usu iha
Koidaks kojalt' kurwemal'.
Iha linnast rauast risti
Tahtis enne toimeta,
Surma paigal panna püsti
Tõusemise tähena.

Seks linna ta kohe siis rutata wõttis,
Ja wäikesid wägewa hoolele jättis —
Et inglid neid hoiaksid, palus ta hing

Suna kalli une rahus
Puhkas laste paarite,
Mis sääl heljus senni õhus,
Tuiskas tuules hirmsaste?

Talwe, kas su meelewalda
Üliäkki murreti?
Üle kohutawa kalda
Kuldne kewad tungisi?

Sest amatud oliwad ojade paisud,
Ja kohinal puhkesid kostede seisud —
Ja wahussa walgendas woogude wiirg!

Waike westkijärwe wäli,
Kuis ta wõderalt wilgutab?
Uhti filmist surmatuli
Wete põhjalt pilgutab!
Kuis sääl paisund jääde pangad
Lakswaid laineid lõhuvad:
Mäe kõrgu rüntad rängad
Tammi turja rõhutwad:

Ja rahwas sääl ligi, ja magad — oh ärka!
Oh armastus tõuse — ja aidata märka!
Sest hädaoht muidu on määratu suur.

Wahuwate wete kohin
Hüüab wiimaks ülesse,
Mässuline maru mühin
Kutsus rahwa kaldale:
Alga ah, kui lõõksid wälgud,
Kohkud rahwas liik'mata —
Kallid, kallid filmapilgud
Weerwad, weerwad asjata...

Ja weelgi on puhkenud woogude wägi,
Ja weelgi on paisunud pankade mägi,
Ja juba ka taganeb — westki, su tamm!

Nagu heljub haawalehti
Tuhisewa tuule käes,
Nii weel westkikoda nähti
Kõik'wat, kõik'wat wete wäes.
Koja ümber kose hoogu

Koledaste kohises,
Lakswa laene wahu wogu
Kaswas, kaswas, kangenēs.

Ja kuna kõik kuristik neelata püüdis,
Ja üle nii paarite paludes hüüdis:
Oh isa, oh isa, kus wiibid sa küll!

Kaugel, kaugel, kallis isa,
Ei saa leina lepita,
Ei saa hirmuhigi taja
Laste palgelt pühkida.
Sääl nad wiimse hädas tött'wad
Weski harja ülesse,
Käsi kottu panna wõtwad
Sääl nad wiimse palwele:

„Oh halasta, halasta, taewane Jsa!“
Kuid korraga praksib uus laenete lisa —
Ja weski ju waub — ja palwe on wait!

Kes sääl sammub julurajal
Üle oja orussa,
Jlmub abi hädaajal,
On üks taewa ingel ta?
Aga oh: see inimene,
Nõder, nõuuta päälegi,
Waene wana mehikene,
Kellel hiuks ju hõbene:

Sääl kepil ta kinnitab kõikuwat sammu,
Ja sellega toetab raugenud rännu —
Ja lõppemas pea ta pilkude leel!

Aga kui ta kustwal silmal
Asjaseis nüüd selgines,
Kuldne käsk ta hinge ilmal
Südamesse sündines:
Nooruswäega korral wõsus
Kuluks saanud käsiwars,

Raljufambaks kaswas, kofus
Kõikum, kakkew õlekõrs:

Ja laenete kurku jääb kargas siis meesi,
Ja rüntaid ta rõhus, et kuristik keesi —
Ta waus ja tõusis kui woogude wang.

Küüd ep jõuab järwe randa
Iša linna käigilta,
Soowib armu juund neil' anda,
Kallimad kes kullasta.
Aga oh — kui wälgu tuli
Teda põrmu põrutab,
Ges tal hirmsam hana wäli,
Hinge uuest ähwardab —

Mii hirmsalt, et tal'gi, kus määratu häda —
Su lõppemas elu, ja lõhkemas süda —
Ta langend jääb ongi kui närtsinud leht.

Ei ta näinud wete wallas
Wägilase wõitlusi,
Kuis jääb, kui ka laene möllas —
Käsi sõudis kangesti,
Kuis jääb külmas wete riigis
Hallpää ruttas rannale,
Mõlemate laste liigis
Sõudis, sõudis mehiste;

Oh andke tall' wõimu, taewaste wäed,
Oh andke tall' kofutust, inglite käed —
Oh aidake pea, ta raugeneb ju!

Rahwas, paenuta ja põlwi
Igameese Iša ees,
Palwe tõuse taewa wõlwi,
Hädaohus, tormi sees:
Pange risti kohkund käsi,
Wõtke põrmu wanda —
Surma wooks saab walge wesi,
Mis jääb mäsjab otjata:

Näe, hirmjast jääb lastutab laenete pagin —
Ja korraks weel kuulda on müüride pragin :
Siis kadund on kõik — jääb wahuwas woos.

Mis ja soowid, sureline,
Hinges palwel palawal,
Seda kuuleb Igawene,
Wastab lapsel uskujal . . .
Waata, juba wete süles,
Wete märjas woodisja
Hallpää tõusis äkki üles
Tõusis kalli koormaga —

Ja kuna jääb kuristik koledast kostab,
Ja lapsed terwises kaldale tõstab —
Kuid ise ta — wauw kui woogude wang !

Rahwas, rahwas, ärka, ärka,
Üksford unest ülesse,
Süü on suur, kui ja ei märka,
Kes siin wähib wiimate.
Jah, ju wõtwad wete wilust
Sääb nad wahwa wõitleja,
Kuid ta süda wõitluswalust
Jäänud juba waiwima :

Ja waiwne ja pühalik oli ta nägu,
Ja mehine, wägine wahwuse tegu
On õndsuse läike ta palgele loond !

Pääsnud lapsed isa hõlmal,
Elu toob see tallegi,
Süü on sära kustund filmal,
Tume palgel jällegi :
Kolmekeste kofku käsi
Nad jääb palwel panewad,
Palgel woolaw filmawesi
Kiidab armu aitajat :

Jah armu, mis halastus hinge meil' pannud,
Jah armu, mill' taewas on alguse annud,
Jah armastust, mis on ka kangem kui surm.

Oh ja ime armu saatus,
Sumaline juhatus,
Ühes siis on rõõmu waatus
Ja ka kangem kurwastus;
Kus siin kosuw öiefene
Mulla pinnast muheneb,
Sääl just öie öiefene
Surma suule läheneb:

Jah kõrwuti näeme siin surm, sinu kõiji
Ja uuele elule puhkenud õiji:
Nii elu ja surm siin annawad kätt!

Druweski oja rannal
Kergib rauast ristike,
Ristil pühendatud pinnal
Hingab ema heldene.
Uga kullast emaarmu
Ei nad matnud mullasse:
See on taewast, kust ta põrmu
Sootwib rahu lastele.

Ja laene, see lendab säält mööda nii ruttu,
Et lõpmata armust meil' ajada juttu —
Ja lilleke kaldal seks nõtkutab pääd!

Sama risti all on rahus
Weel üks wahwa hingamas,
Keda hirmsas hädaohus
Wete woog säääl wäfitas,
Kelle pääd, pääd hõbe ilul,
Glukroon säääl kroonisi,
Et ta ilma waewal', walul'
Hüüaks alla alati:

Oh wennad, te wennale armastust näitke,
Ja sellega kuninga käsku te täitke,
Kes teidki surmani armastand on!

Esimesi lillekesi
Kalmu ehteks kinkis raud,
Keda kaunim kaste mesi
Oli kaldal kasvatand;
Lilledest sai leinapärga,
Seda ristil' seuti,
Pärja kasteks pisar märga
Silmist tihti sirasi —

Ja pilved, kui taewast nad warjata püüdsid,
Kolm hinge siis kalmula paludes püüdsid:
Oh halasta, Isa, sest suur on su arm!

168. Tamme all.

Sääl tamme all ta andis
Kätt mulle kallisti,
Ja pühal wandel wandus
Siis truudust surmani.

Ta sõnu kuulis kewad
Ja orus ojake,
Ja sellest jala juttu
Dis ajas üle.

Need öied närtsind, närtsind,
Ka paljas — tamme puu,
Ja seege murtud, murtud,
Mis wandus mehe suu!

Nüüd wilu õhtu wiinul
Ma nutan tamme all,
Ja palun: anna armu,
Oh taewas, eksija!

169. Waade merele.

Kui waatan mäelt alla,	Siis oja waitfel weela
Kuis orus ojake	Ma ühes jõuakfin,
Sää! laenel läitwalla	Ta laene lahtel teela
Kii jõuab merele —	Ka finna jõuakfin —

Et merde oma walu
Kõit heita koguni,
Ja et ta imeilu
Tooks elu mullegi!

170. Petlik laew.

Ma nägin laewa jõudwat	Wii mind ja minu häda
Wee kangel wäljala,	Siit wulifewal weel,
Ja kalda poole jõudwat	Et jahtuks minu süda
Siis suure rutuga.	Sää! lahtel laene teel!
Ma hüüdsin, laew, ja liigu,	Laew liugus . . . kalda ligi
Sa liigu, liigene,	Siit sõudis korraga —
Mu poole kiigu, kiigu,	Mu palgel palaw higi,
Wii mind siit kaugele!	Kind tahab lõhkeda!

171. Vineeta.

Nüüd laesuwad laened laenete na'al,
Kus püha linn oli muistjel a'al,
Kus orel hüüdis hellaste
Ja palwe tõusis taewasje:
Salve regina!

Kuid korraga meri kohama,
Ja tuhandel' awas end hauana —
Vineeta ta kurfu nüüd waus jää!,
Ja munkadel kustus laulu hää!
Salve regina!

Nii laenete sülle langesi siin,
 Vineeta, see kulla ja templite linn.
 Üksines sügawal süda ööl
 Vineeta laulu on kuulda weel:
 Salve regina!

172. Dõ warjus, tuule tuhinas.

Dõ warjus, tuule tuhinas
 Sääl sammub wäsiind mees,
 Ja palub palwes palawās
 Sääl tähti filma wees:
 Kind rõhutud mul walust keeb,
 Et üksi, üksi ma,
 Ei teagi, mis häda teeb
 Mu hingel' otsata.
 Oh kuldne tähe eha,
 Miks helgid mull' nii wäha,
 Wäha, wäha,
 Ehk ihtab sind hing ja ta iha!

Siis hääl ta ümber heliseb:
 (Ja öö see walgendab,
 Ja ärkab, hing tal wärišeb,
 Ja süda nooreks saab)
 Oh hing, kas oled kaugelgi,
 Ei ole üksi sa,
 Kui tähe walgest alati
 End laised juhtida:
 Mu waike kuldne eha
 On jeks su filmil' näha,
 Näha, näha,
 Et täita su armsamat iha!

L. Dieck järele.

173. Rist haual.

Risti najal ema seisab,
Waatab wärste hauale,
Kuhu tema kallim kanti,
Bandi musta mullasse.

Risti all ta kalmu künkast
Kastab kuumal filma weel,
Palawaste ta jääb palub,
Palub ärdast' risti eel.

Risti üle — waata, waata,
Selginud on pilwe piir,
Hädaorgu hüüab alla
Kumaw päikse kuldakiir:

Haual rist sull' elu täheks,
Kaduw ristirändaja,
Risti abil saad ja hauast
Jäädwaks eluks ärkama!

174. Öhtu rahu.

Minu taewas tormiline,
Pilwed teda paelanud,
Päikse palge pilkumine
Leina merde maetud.

Mure waibal muljuwalla
Kes toob leina lepitust?
Silma weela woolajalla
Laujal' laenel' lõpetust?

Õnnis õhturahu, rutta,
Tule taewa inglina,
Sinu warjus wõin ma nutta —
Ja siis heita hingama!

175. Kumab homme koiduke.

(Zieh' hinaus beim Morgenraun.)

Kumab homme koiduke,
Kepi kätte wõtan,
Kallist kodust laugele
Minema ma tõttan.
Mis mul waesel pauna sees,
Känk ta siiski kanda,
Kellel filmad walu wees,
Ei see rõõmul rända.

Kase all jääb risti eel
Wakselst waatan taewa,
Kuna terve ilma teel
Keegi mind ei kaeba,
Palun, ohkan otjata,
Ei ma mõista taha,
Miks nii waene olen ma,
Et mind jätsid maha.

Kustub wiimaks filmake,
Lõpeb elu rada,
Taewast tahan üksine
Sind weel õnnistada;
Minu pärast pisarad
Sulle wõeraks jäägu,
Ihm full' ilu hellamat
Elu ehteks toogu!

176. Pime mängija.

Näe, waene mäng'ja jääb ikka teel,
Koer wärisewal käel tal nõõriga eel,
Su nõõder ja pimegi wanake,
Ming tuttatw ta igale lapsel.

Ja kui ta kannelt läwedel löõb,
Kõik rahwas kurwalt kuulama jääb,
Ming kui oma walu ta kuulutab jääb,
Lääb hinge põhja liigutatw hääb.

Su kahetsakümmend mu aastate mõet,
Kus pime mu õõ, mu walud kui jõed,
Kus puudust ja nälgagi näinud ma,
Oh saaksin hanaš ju hingata!

Dh okeksin sääl, nuu Jeesus Krist,
 Kus lõpetud öö, ja mööda on rist —
 Dh saaksin hauas ju hingata,
 Kes aitab mind paluk'se leiwaga?"

Nii laulab ta. Näed teda, lapsute,
 Sa ära tee haiget siis temale;
 Üks lahke anne las' sinagi ka
 Ta kübarasse sääl kullkuda!

Staubi järele.

177. Koju.

Sa küsid: mis ma nõuan?
 Ma otsin kodumaad!
 Siin walu wetel sõuan,
 Kus tuuled karedad.

Suur kodu, oota, oota,
 Dn tähe walgulsel,
 See pääle looda, looda,
 Sa walu woogudel.

Kui oled nutu orus
 Sa kaua kaebanud,
 Maailma külmas marus,
 Sa waene, wäsinud —

Siis pead koju saama,
 Sest rahu rannale
 Saab Isa juhutama
 Last ise heldeste.

Sääl walu pisar waigib,
 Mis owas otsata,
 Ta üksi läigib, läigib,
 Weel tänu tähena!

178. Nüüd ja ükskord.

Kui lendab weri woolas
 Weel pekswas põuessja,
 Sa üksi oled hoolas,
 Et tüülil tormata.

Nii kaua kui ju rinnas,
 Weel süda tuksumas,
 Sul amb on kanges winnas
 Ja mõel on raiumas.

Kui aga were woogu
 Ei enam wulise,
 Siis tormi tuiskaw hoogu
 Dn wait ja rahune.

Kui käes on wiinne lõpe,
 Kind waitib rahuga,
 Siis pannaks terad tuppe,
 Ei enam wõidelda.

179. Meie elu.

Sõda haua äärela,
Kändamine marusja,
Tee, mis umb ja jäljeta,
Seda on me elu ka!

Meel mul mõlgub kaugele,
Silm käib taewa sinasse,
Sinna kutsub koidu wiir,
Kus on kõrgel pilwe piir.

Sääal on randki rahune,
Päike särab selgeste,
Sääal ja sinimeresja
Sõnad lahkel laewala.

Sõda haua äärela,
Kändamine marusja,
Tee, mis umb ja jäljeta,
Seda on me elu ka.

Kus ma leian rahu siis,
Kus mul waikub walu wiis?
Kuldne lootus täide lääb?
Silm mul pisarata jääb?

Laew mul liigub laenela,
Maru mäsjaab otsata:
Oh, et pilwe piirike,
Weel ju koit nii kaugele!

L. Runebergi järelt.

180. Kannikene kaldal.

Kannikene kaldala
Lehtas lahkemaste,
Die hiilg'wat iluda
Meelitawa mõnuga
Kojutas tal kaste:
Kannikene kaldala,
Kaunim kannikene!

Lehtis lõõris linnuke:
Kaunim kannikene!
Hoiä ennast hoolkaste,
Et sind ei wii hädasse
Laene lastumine,
Kannikene kaldala,
Kaunim kannikene!

Uga kannis kanni õis
Salmel' juukest andis:
Kohijedes laene käis,
Wete wangi nupu wiis,
Woog ta kaugele kandis:
Kann' jääal surma jängisja,
Kaunim kannikene!

181. Kosutus.

Kui armastus ka nutab :
Kord, tõuseb, tõuseb koit,
Kord walust walmib wõit,
Kus arm meid päästma ruttab.

Kui usk ka tahaks karta,
Kord walguft nägema,
Saad, ristirändaja,
Sääal, kus' jul pale kurta !

Ja olgu lootus hirmul,
Ja awagu end haud,
Kord walmis armu laud,
Ja elu puhkeb põrmul.

Saksa keelest.

182. Leena.

Mäe, Leena istub sääal kanga ees
Ja mõrsjuswannil on temal pääs,

Ta käed on kududes usinad,
Kuid wõerast' filmad tal' wälguwad.

„Oh laps, ju mõjunud küllalt töö,
„Nüüd hinga wähegi, käes on öö!“

„Ei, ei, mull armjam on oodata
Ja mõrsjusriided weel walmista.“

„Sa waene lillena närtsid nii!“
„Ei seda ma kahetsesks öieti!“

„Su film, oh tuike tumeneb!“
„Ja kui ka tõeste, mis see siis teeb!“

„Su roosid põskedelt raugewad!“
„Mu peig ei armasta jumekat!“

„Sa loodab, lapsuke, asjata,
Beig petis kihlas end tõisega.“

„Ei peta mind iial mu armuke,
Su homme wiib ta mind alt'riile!“

Ta käed on kududes ufinad,
Kuid mõerast' silmad tal wälguwad.

* * *

Waat, kallim rahu on merel ja maal
Ja laugel'e kõlab ju kella hääl.

„Laps, tõuse! Hele ju päewake
„Ja kellad kutsuwad kirikusse.“

Kuid Leena weelgi on wäsinud
Ja une sidemel seutud.

Ta uinub rahuga woodi sees
Ja mõrsjuswannil on temal pääs.

Ta pulmariidil on ehtind end,
Kuid jume palgest tal põgenend.

„Su kellad kutsusid kirikusse,
„Oh laps, mis juhtunud sinule?“

Ta wõtab kätt tal weel katsuda, —
See külm, ei wõigi tall' wastata!

Ta annab ta huulile siis weel suud —
Siit hinge õhuke kadunud!

Ta põske põsele ligistab —
Sääl külma palget ta pigistab,

Ja hüüab, walades pisaraid:
„Oh surm, ja mõnusa mõrsja said.“

Soome keelest.

183. Sangi loow.

Ütski ferd weel kodumaale
Laske mind siit lennata,
Puhta õnne rahu raale
Wiimast pilku pühenda.
Kaud, ja raage, wäraw wan,
Kõide üheks korraks kau!
Awage, jah awage,
Kaske wä aw rauane!

Minus ferd weel armu huulest
Laske leida lõbustust,
Kadund õnne lahkest luulest
Kurtwal hingel' kofuwust,
Kinnas jahutuse jõge,
Undeksandwa armu wäge!
Awage, jeks awage,
Kaske wäraw rauane!

Kuldne küünal kõrgel telgil,
Paista kodus ferd mull' weel,
Paista korraks hiilgwal helgil
Kändajale raske! teel!
Kodu, mind su arm ja taewas
Lepitagu wiimses waewas!
Awage, siis awage,
Kaudne riw mull' surmale.

184. Sallikas.

Kus enne kuldas kewadine ilu
Meil kallis õie ehtes aasa halja,
Sääl käib su film nüüd üle surma salu,
Ja walge lumewälja, palja, palja.

Kuid waata, läbi ohurikka walu,
Ja läbi lume lasu, hilja, hilja,
Säält oru põhjast puhkeb wärskel elu,
Kust hallik astub haua hõlmast wälja.

Etš igawene hallik, inimene,
Su sees ei ole sinu hinge wägi,
Su waimu wõim, kel algus jumaline.

Ja kui ta sindki surma sïde koidab,
Ei selle wõimule ta pääse ligi,
Ja surma paelust pääseb, wõidab, wõidab

185. Määratu meri.

Määratu meri, ta tormab ja tuiskab,
Wihastab, wahutab, kohutab, keeb,
Laineid ta laskutab, pekšab ja paiskab,
Maru ja mäšsu kui meeletu teeb.

Heldene Iša, oh armu sa heida,
Waigista, waigista wahutwad wood,
Laewuke hädas säääl, laše ta leida
Kaljude kurgusta kaldale teed!

Määratu meri, ta wahutus waigub,
Laksuwa, prakšuwa laenete lõhk,
Tuhjewa tuuli, juba see soigub,
Hiljemalt, hõrnemalt heljub ju õhk.

Kuid kuhu jõudijad merela saanud?
Laewuke tuhjalt toob kaldale hoog,
Mõla säääl kolm on ujuma jäänud,
Mängides kannab neid kangele woog . . .

Määratu meri, su kaldala kerk'wad
Dootuse tähena risti säääl kolm,
Leinakased säääl nõtkudes nõrk'wad,
Kus saand hauakša hoogude hõlm:

Rändaja palu, kui mööda siit sammud,
 Kes ja weel wiibid tornide käes,
 Palu, et enne ei raage su rammud,
 Kui saad kaldale wõitija wäes!

186. Walu waiki.

Miks, meri, mäsjad ja
 Sää! sügawusela?
 Miks laene lastmas lahus
 Sul tuiskab walges wahus?
 Miks paned paisjule
 Sa waitist woode walda
 Kang' üle kalsu kalda
 Ja aru aasade?
 Mere maru,
 Miks nii mäsjad ja?

Miks, süda muresja
 End waewad waluga,
 Miks ja nii põues põled
 Ja hädaohus oled?
 Miks rahu koguni
 Su luulesja ei liigu,
 Su kujudes ei kiigu —
 Sää! rinnas wähegi?
 Süda, süda
 Miks nii rahutu?

Waat', juba waikis woog
 Ja taha tuule hoog,
 Ja päike waatab alla
 Meil' läigil lahtemalla:
 Nii olgu lõpetud
 Kõik wiletsuse wilu
 Ja musta mure walu,
 Mis rinda muljunud:
 Süda, seda
 Põuest peleta!

187. Miks weel?

Miks weel woolwad walu ojad,
 Linda, sinu filmista?
 Miks ju märjad kose kofad
 Paiswad nutu pilwila?

Miks sind muljub oht ja häda,
Walutab su waene süda?

Linda, Linda,
Miks weel mures ja?

Miks weel, Ülemiste woogu,
Laksudes ja laenetad?

Miks ja uuest maru hoogu
Tormi tujul tuisutad?

Miks ja märjast wete wallast
Kangeft sõitled Gesti kallast?

Leina laene,
Miks nii wihas weel?

Et ei rõhu ema rinda
Kange walu koormala,
Kuna lapsed kodu pinda
Täitwad tüli tormiga,
Kuna wennasfõda weerib,
Priiuspäike ära pöörib?

Ema süda
Peab lõhkema!

Emakene, hellakene,
Pühi palgelt pisarad,
Kallikene, kaunikene,
Süba koidu kumawat
Mäeme uue õune hõlmast,
Lepituse armu ilmast —

Ema hawal
Waihib wiha waen!

188. *Neiu uuenägu.*

Kord nägin koidu walgel
Ma unes maguſas,
Kuis priiskel roosipalgel
Mind peiu teretas.

Mind uhke hobu seljäs
Ja tuli kosima,
See helkis hõbe waljas
Ja siidi suitsisja.

Mul waimus wannik anti
Ju koitwa kulmuse,
Ja loor, mis pähe pandi,
Mind ehtis armjaste.

Peig tõeste pea tuli,
Peig priske, jumekas,
Kui sirge kuusk ta oli,
Ja noor ja nimekas.

Kuid aga — petis peiu
Läks armu alt'rile,
Ja kõrwal noorem neiu,
Mu hörnem õeke!

Mu magus mürtikene,
Sääal afnal, ütle ja:
Kas sinu õie ilu
Saab mull' siis närtsima?

189. Rändaja.

Rändaja,
Oks ja kord ei seisata?
Oled okaste peäl käinud,
Tuhat walu, waewa näinud
Mööda rada raskemat,
Läbi päewa palawat,
Rahuta
Rändaja!

Beata,
Kõndides kord, rändaja,
Kuula, sindki õhtu kellad
Hüüdwad hingusele, hellad!
Läbi laene lennates,
Läbi kõrbe kõndides
Beata,
Rändaja!

Rändaja,
 Alles õnnis oled sa,
 Kui sa hingad eha walgel,
 Leiad rahu piisarpalgel,
 Kui sa koidul kullasel
 Ürkad armu aasadel
 Lõpmata
 Rahus! !

190. Isamajas.

Meri mürab, maru möllab
 Längewate laentega,
 Tormiline tuisku hullab
 Wete wäljal otjata.
 Häda sel, kel kangel kallas,
 Kangel kindel kodumaa,
 Keda kurjas woode wallas
 Wete waim wõib wangista.

Wahuwate wete kaudu
 Sõuab noormees jõudsaste,
 Lõhkugu ka laened laudu,
 Sõudja jõuab rannale.
 Kannal on ta tutwas rajas,
 Kannal taewas pilwita,
 Kannal kallis isamajas
 On tal armas asuda.

Tuhatkordne tuulehoogu
 Lõõb me elulaewakest,
 Wiletjuse wihmawoogu
 Sadab mure pilwedest,
 Häda sel, kes elu merel
 Sõuab usu ankruta,
 Häda sel, kes lihal, werel
 Annab wainu wangista!

Uga selge rahu randa
Wisist jõudwad wõitlejad,
Kes on wõtnud usus kanda
Elukoormat rõhuwat.

Taewa kuldses rahukojas
Hingawad nad lõpmata,
Igatweses isamajas
On neil õnnis asuda.

191. Talupoeg.

Su kanda kaua raiunud
Ma olen kirmega,
Mänd oleks wisist wajunud,
Kui poleks wäsiind ma!

Kui olin rammul endisel,
Mis mind siis murdis küll,
Nüüd hagan leiwa asemel
On rammu riisund mul.

Küll wõiksin minna mujale,
Ma waene põllumees,
Eh! wõisiks säälgi wiljake
Mul wõera mulla sees.

Ja kosuks mul sääl koguni
Ka kulda kuhjaga,
Mul raske oleks ometi
Mu kodust lahkuda!

Seft ons sääl orud orases
Ja õies maisemaad?
Kas wainud sääl ka wiljades,
Kas lilled lehitwad?

Kas lehtab jääl ka toomingas,
Kuis koduringula,
Kas linnu laul jääl kõlamas
On lepa lehtisja?

Kui kuiwand leht, mis tuule käes
Sääl kaub, otja saab,
Nii waene tõeste on see mees,
Kes kodu unustab.

Siin Jssand kuuleb wiisfiste
Weel rahwa ohkamist,
Ta annab tõine sügise
Meil' abi armulist'.

C. SaImelaise järelt Soome keelest.

192. Wikerkaar.

Etks näe ja wikerkaari
Sääl imeiluga,
Ta kuldab mere saari
Ja tema laineid ka.

Ta walwab wete woogu,
Mis tõuseb tormates,
Et sest ei surma hoogu
Saaks saare saludes.

Ta lunastuse täheks
Meil armu järje eest,
Et hukka ilm ei lähets
Siin ahastuse weest.

Sel kuldsel kaaril warja
Meid, Jsa, taewas jääl,
Et woog meil' ei tee kurja
Siin elumere pääl.

193. Kus leiab hing rahu.

Kus leiab hing rahu, kus koju ta saab?
Kus kaitsewa tiibade warju ta jääb?
Oh ilm, kas see kodu ja olla wõid küll,
Kus patt ei tee häda ja ahastust mull'?
Ei, ei, ei, ei — pole siin ta,
Mu kodu on taewas, kus walguse maa!

Siis läki siit ära, kus kodu mull' näib,
 Kus hinge arm pühasse ilusse wiib:
 Jeruusaleem kullast, mis ülewal on,
 Kas see minu hingel' on kodu ja õnn?
 Ja, ja, ja, ja, — see üksi ta,
 Kus kodu ja rahu saan hingele ma!

Kui õnnis on hingata Issanda ees,
 Kus wõidetud häda on walguse sees,
 Kus kõlamas kandlete kullane hääl,
 Mis ootab sind, hingeke, ülewal sääl.
 Rahu, rahu, sääl leian ma sind,
 Mu Päästija rinnal, kes lunastand mind!

Saksa keele järelt.

194. Palwe.

Kui sa kaebad terve päewa,
 Rind sul raske muredest,
 Waata waitse õhtu taewa,
 Palu palwet südamest;

Issa taewast kuuleb seda,
 Pühib palgelt pisara,
 Wõtab hingest wiimse häda,
 Täidab rinna rahuga!

195. Kui õõ on pilwis.

Kui õõ on pilwis, pime,	Siis käed usus kokku
Kõik tähed kustunud,	Sa pane palwele,
Kui sajas tormis süda	Ja lapse wiisi hüüa
On murest muljutud —	Ja palu ärdaste:

Ja waata, Issa filmist
 Sul pühib pisara,
 Ja sul on kerge, kerge
 Siis süda korruga!

196. Õhtu kaste.

Widewiku warjus
Hingab ilmamaa,
Lind ja lillekene
Iša rinnala.

Kastela ta kastab
Kuuma palgetest,
Mis on kuivaks saanud
Päewa tormidest.

Säragu siis pisar,
Laps, su laula,
Widewiku warjus
Hingad rahuga.

Kes sull' õhtu kaste
Pani palgele,
See sind saadab, saadab,
Kuldakoidule!

197. Saanul.

Tuulekene, taja õhu
Veinakase lehtedes,
Kuuluta ja kallist rahu
Murel murtud südames:
Jah, ja rahu kuuluta
Kalli kalmu künkala!

Mure, ära enam mulju
Kaskel rõhul rinnakest,
Waiki, waiki, walu walju,
Tagane ja südamest:
Usus pangem pijaraid
Silmas seisma sedamaid!

Hing, sa usu, hana sängist
Wiib su tee sind taewasse,
Arm sind päästab walu wangist,
Wiib sind surmast elule:
Ilu pärid otsata
Iša hõlmas, wõitleja!

198. Torm.

Pilved prakswad,
Laened lakswad,
Nagu pörgu põesta
Maru mäsšab mägedella,
Wingub looduswägedella,
Hirmul õhkab ilmamaa
Walu woos,
Tormi hoos.

Waene süda,
Hirmsam häda,
Kui see torm, su põessa:
Mis sul koidab kuldakumal,
Kaub päewal õnnetumal,
Kiisutaks su rinnalta
Walu wäes,
Tormi käes!

Pilved prakswad,
Laened lakswad,
Ei teid siiski kardada ma:
Marussa mind rahu randa
Statäsi wõtab kanda,
Kanda kotka tiiwula
Walu weelt
Surma teelt!

199. Isa kajas.

(Witt järel: Robutannel II. 221.)

Isakojas saan ma leidma,
Sind, mu Issand Jeesus Krist,
Igamest su poole hoidma
Sääl, kus pole lahkimist.
Isakojas saan ma leidma
Sind, mu Issand Jeesus Krist,
Jah Jeesus Krist,
Isakojas!

Jõudkem, jõudkem isakotta
Häda orust ülesse,
Omadel' jäl' laua katta
Wõtab Issand wissiste.
Jõudkem, jõudkem isakotta,
Häda orust ülesse,
Jah ülesse,
Isa kotta!

200. Jõulu õö.

Püha õö,
Waike õö,
Jälle särab sinu selgus,
Walgub ilma jõulu walgus,
Helgib ülewalt
Kumab kaunimalt
Kuldne õö,
Püha õö.

Ilma maa,
Ilula
Paistab täna püha mägi,
Hõistab rõõmsast ingli wägi:
Sumal lihasse

Tuli sinule;
Hõiska ka,
Ilma maa!

Ärgate

Glule

Üles terve ilma rahwad,
Olge wagas tänus wahwad;
Uue elu sees,
Jõulu lapse ees
Ärgate
Tänule!

201. Waikne öö.

Waikne öö,

Püha öö,

Taewas walgub ime walgel,
Beegib, leegib säral selgel,
Kuulutab, mis Jumal teind,
Kelle heldust ilm nüüd näind,
Armumööd
Pühal ööl!

Glukoit,

Armumööd

Petlemmas on tõusnud julle,
Jumal ilma' ootajalle,
Ei nüüd pruugi enam ta
Surma paelus ohata —
Kadunud nüüd
Tema süüd!

Ülesse

Julgeste

Waatkem jõulu walge maale,

Igawese rahu raale,
Pimedus, ei enam sa
Wõida üle ilmamaa :
Elu siin,
Mööda piin —

202. Ülestõusemise pühaks.

Tõusenud,
Wabastud,
Põrmust on Issand pääsenud
Whel on katki murretud,
Hõiska, hõiska ilmamaa :
Halleluja otsata —
Tõusenud,
Wabastud !

Tõusema
Saad ka sa,
Et sul on Issand wõideldes
Kasema surma wõitluses
Walupeetri tühjaks joond,
Elu walge ette toond —
Tõusema
Saad ka sa !

Rahuga
Hingama,
Hingeke, mine julgeste,
Põrmust ju tõuseb ülesse,
Kaduw kange wäe sees,
Hiilgab Issa järje ees
Fluga
Lõpmata !

203. Wahusel weela.

Wahusel weela
Sõuname siin,
Tormisel teela,
Hinges on piin,
Näie, see ähwardab,
Kangeste kargatab —
Wahusel weela
Sõuname siin.

Kui aga aerud
Kindlaste käes,
Mööda on marud,
Kallas on ees!
Näe, kuid ta naeratab,
Magusast' meelitab
Sellel', kel aerud
Kindlaste käes.

Kullane kallas,
Hingaksin ma
Rahumaa wallas
Rahus ju ka!
Päästa mind peagi,
Saada mind siinagi,
Kullane kallas,
Rahule sa!

Kodu, sa püha,
Kaldala sääl,
Täida mu iha
Walguse maal.
Marus siin märgan ma,
Kõju mind saada sa,
Kodu, sa püha,
Walguse maal!

204. Lauliku lõpusoow.

Kui kalju mere marus
On kindel murdmata,
Oh wõiksin elu meres
Nii seista mina ka,

Oh wõiksin tõtt ja priiust
Ma kaitsta kangesti,
Ja wale wasta panna
Ma kunni wereni —

Nii seista pühhas sõjas,
Kui paistab päewake,
Ja paluda, kui wiimaks
Ta weerib õhtule :

Mu isamaa ja rahwas,
Sind püüdsin teenida —
Mis ma weelwõlgu jäänud,
Mull' anna andeks sa!

Siis:

I.	Isamaa pinnal	Laul	1— 37
II.	Armastuse ilus ja walus	"	38— 74
III.	Lahkes looduse templis	"	75—109
IV.	Laulu ja luule lõbul	"	110—118
V.	Raunis noorpõlvi kullases kodus	"	119—130
VI.	Sellal emajüdamel	"	131—138
VII.	Elutarkuse ja tõe hallikale	"	139—150
VIII.	Elumerelt — rahu randa	"	151—204

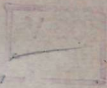

1487

Trükiwead ja parandused.

Paul 16 4. salm	Gesti orjad	loe: Gesti fojad
" 37 1. "	Ja kahwatanud	" Su tema kahwatanud
" 74 1. "	Ära aimusse	" Ära aimusse
" 100 1. "	asjata	" asjata ;
" 109 3. "	leian ma	" leian ma,
" 115 wiimne s.	aasjad õitsele	" aasjad õitsele.
" 117 1. "	leina pidu	" leina pidu,
" 121 4. "	Mulle ilu	" Mull' ilu

5

ВРК
Репр. № 42
№ 10
Алба

1951

ВУКОВИЋ
Свети
СЛАВАНСКИ

Al 897

Lipp, M.
Kodu